

05

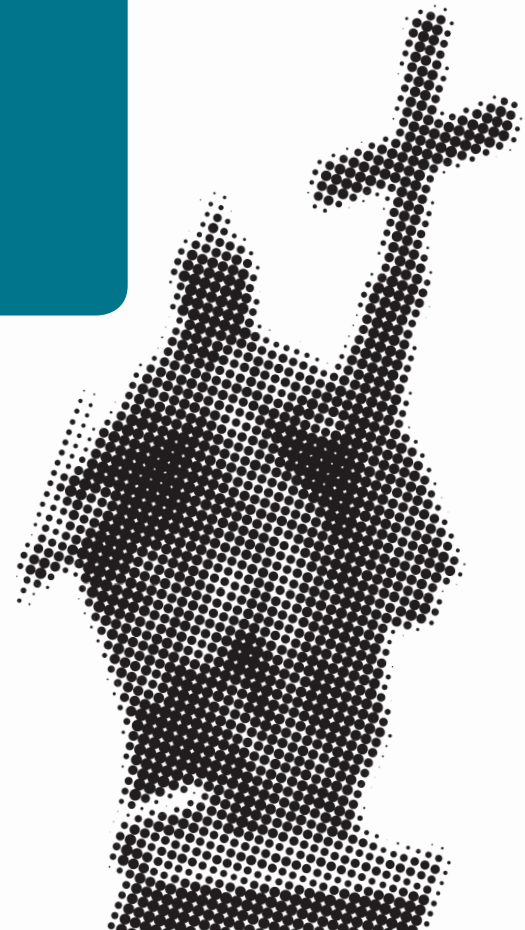
september 2011
Årgang 147

budskabet

Tidsskrift for bibelstudium, trosliv og mission

Tema | Åndernes kamp

Samfund og religiøsitet
Besættelse og udfrielse
Sygdom eller besættelse – hvad er hvad?

indhold;

leder

02 Kristne forfølges i dag

tema

04 Samfund og religiøsitet

08 Indflydelse fra Djævelen
og hans dæmoner

12 Besættelse - af hvem? Og hvordan?

16 Besættelse og udfrielse

19 Digt: Nærkamp

20 Sygdom eller besættelse

22 Djævelen - og dig

horisont

26 Bøn og mission

26 Er syndernes forladelse
blevet ligegyldig?

mission gennem 100 år

28 Missionær Niels Thygesen

bibelens overraskelser

31 Den uærlige godsforvalter

bøger

34 Tårnet i Sinear

35 Liv med mening

36 En by i Rusland

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året;

Januar, marts, maj, juli, september og november.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som LM står for.

Eftertryk, kopiering og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Design Chr Rahbek Olsen / Sara Holm

Forsidefoto www.sxc.hu

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 240 kr. Unge under 30 år: 140 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

dlm@dln.dk

www.dln.dk

Redaktion

Ole Solgaard (redaktør)

Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning

tlf. 2327 1253, os@dln.dk

Lene Due Madsen, lærer, Gudhjem

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Christian Haahr Andersen, leder af Café Kilden,

Herning

Per Westh Jensen, stud.teol, København

Kristne forfølges i dag

AF CHRISTIAN HAAHR ANDERSEN

.....

Afghanske Said Musa mistede sit ben, mens han aftjente sin værnepligt i den afghanske hær. Derefter arbejdede han i 15 år i Kabul som fysioterapeut i Røde Kors' regi. For ni år siden konverterede han til kristendommen. Han blev dømt til døden og udsat for seksuelle overgreb i fængslet. Hans kone og seks børn flygtede til Pakistan.

Ifølge International Christian Concern blev Said Musa løsladt og bragt ud af landet i februar i år, få uger før den planlagte henrettelse. Det amerikanske udenrigsministerium havde i otte måneder lagt pres på de afghanske myndigheder for at få ham løsladt.

Dette kunne vi læse i Kristeligt Dagblad den 6. maj i år under overskriften: *Afghanske Said Musa konverterede til kristendommen, blev dødsdømt – og løsladt.*

Drab på 40-45 mio. kristne

Tak til Kristeligt Dagblad for at have bragt denne måske ikke særlig politisk korrekte sandhed frem i lyset, for historien om Said Musa er ikke et enkeltstående tilfælde.

Man mener, at mellem 40 og 45 mio. kristne er blevet dræbt i det 20. århundrede. Der er slået flere kristne ihjel for deres tro i de seneste 100 år end i de 19 foregående århundreder tilsammen, og de første måneder af 2011 tegner konturerne af en endnu værre fremtid for de kristne.

Jesus; Har de forfulgt mig, vil de også forfølge jer

Husk de fængslede kristne!

Vi, der lever under helt andre forhold, bør ikke glemme de forfulgte kristne. Hvad ligger der ikke af angst, smerte og lidelser bag historien om Said Musa, og så fik den dog til sidst en lykkelig afslutning - formentlig takket være amerikansk pres på de afghanske myndigheder.

Sådan gik det desværre ikke mange millioner andre forfulgte kristne ud over verden. De blev slået ihjel for deres tros skyld. Vi, der lever i et land med religionsfrihed, bør gøre en indsats for at hjælpe de forfulgte kristne. Det kan vi gøre ved at fortælle de forfulgte kristnes smertefulde historier, lave underskriftsindsamlinger og lægge pres på politikerne, så de mange forfulgte kristnes sag bliver taget op. Og ikke mindst skal vi bede for dem.

Den "lille forfølgelse"

I Nordkorea og Pakistan bliver kristne udsat for fysisk vold, ødelæggelse og død. Dette sker ikke i Danmark, hvor vi har religionsfrihed. I Grundtvigs fædreland har vi stor frihed, også når det gælder kirkelige forhold. Selvom der er stor frihed inden for Folkekirken til at tro og fortolke kristendommen, så er det i dag vanskeligt for den rummelige folkekirke at rumme bibeltro forkyndelse og praksis.

Det betyder, at det er vanskeligt for bibeltro præster at få embede. Og den præst, der forkynner et klart budskab om synd, skyld, nåde og frelse og med et klart kald til omvendelse, risikerer at blive meget upopulær og hængt ud i pressen.

Også inden for andre arbejdsområder kan den kristne, som ønsker at leve som en kristen på sin arbejdsplads komme i problemer, når han eller hun ønsker at holde sig til sandheden og fx siger nej til kreativ bogføring og alt, hvad der hører til den kategori.

På visse arbejdspladser vil den kristne skille sig ud, fordi han er den eneste, der ikke bruger bandeord, og måske synes de andre medarbejdere, at de kristne er mærkelige og anderledes, og derfor kan de godt mobbes. De kristne oplever det, vi kan kalde en "lille forfølgelse". I sammenligning med det, som kristne oplever i Nordkorea og Pakistan, er det ikke meget, men i situationen kan det være meget smerteligt.

Forfølgelse er åndskamp

Temaet for dette nummer af Budskabet er *åndernes kamp*. Angående kristenforfølgelse kan der gives mange grunde til, at forfølgelsen er stor i dag, men det er først og fremmest vigtigt at være opmærksom på, at der foregår en åndskamp. Der er en kamp mellem Gud og Satan, og Satans plan går ud på at hindre Gud i at gennemføre sin frelsesplan. Derfor prøver han på at få mennesker til at holde op med at være kristne.

Jesus understreger denne åndskamp: "Når verden hader jer, skal I vide, at den har hadet mig før jer. Var I af verden, ville verden elske jer som sit eget; nu er I ikke af verden, men jeg har udvalgt jer af verden, derfor hader verden jer. Husk det ord, jeg sagde til jer: En tjener er ikke større end sin herre. Har de forfulgt mig, vil de også forfølge jer; har de holdt fast ved mit ord, vil de også holde fast ved jeres. Men alt det skal de gøre mod jer på grund af mit navn, fordi de ikke kender ham, som har sendt mig" (Joh 15,18-21).

En kristen skal altså regne med at blive hadet og forfulgt af verden, fordi vi ikke er af verden, men tilhører Jesus. Jesus blev forfulgt, og det bliver vi, der er hans tjenere også udsat for. Dette kan ske i højere eller mindre grad, men villigheden til at lide ondt for Jesu navns skyld hører med til at være en kristen.

Samfund og religiøsitet

AF NIELS UNDERBJERG

.....

Det med religion er svært. Det har det for øvrigt altid været. Hvordan kan ens personlige religiøsitet fungere fornuftigt sammen med alle de andres personlige religiøsitet?

Indtil for et halvt århundrede siden blev det enkelte menneskes religiøsitet i nogen grad holdt i fornuftig skak af en fælles religiøs, kristen tradition, nogenlunde fælles religiøst sprog og ikke mindst af fælles overgangsriter (dåb, konfirmation, vielse, begravelser) og ritualer.

Hertil kom en fælles og (næsten) ens gudsdyrkelse gennem gudstjenester, borbøn mv. Det var næsten alle fælles om. En beskrev sin barndoms religiøse virkelighed på denne måde: "I mit barndomshjem fungerede kirkegang på samme niveau som

det at hente rundstykker hos bageren søndag morgen. Sådan gjorde man bare..." Dette var de store gamle religioners storhedstid.

Individualismens livtag med traditionen

Meget er sket siden:

- 68-generationens opgør med borgerliggørelsen af samfundet. Man gjorde op med den holdning i samfund, politik og kirke, at alt er godt, hvis det blot er tradition.
- opgøret med alle autoriteter til fordel for autonomien (selvbestemmelsen).
- opgøret med alle traditioner til fordel for en *prøv-dig-frem-kultur*, hvor det ideelle var den konstante søgen, mens det at finde blev anset for en reaktionær fastlåshed.

Der shoppes rundt i de utallige tilbud om individuel religiøsitet

- vi påvirkes af en global verdens kulturelle identiteter via bl.a. de mange turistrejser til fremmede himmelstrøg. Alle disse ting - og flere til - fik stor indvirkning på vej mod den virkelighed, vi i dag kender. Og så er vi nu havnet i en - måske allerede umoderne - *postmoderne kultursituation*. Hermed afspejles også et delvist opgør med den gamle, organiserede religiøsitet (kristendom, islam) til fordel for den mere individuelt orienterede og østligt inspirerede religiøsitet, hvoraf den mest gængse aftapning er den såkaldte New Age-spiritualitet.

Den postmoderne kultursituation

Hvad kendetegner nutidens kulturelle og religiøse virkelighed? Mange emner kunne tages op, men jeg vælger at fremhæve nogle af de mest gennemslagskraftige elementer:

1. Enhedsforståelsens ophør og pluralismens indtog

- *Meta-fortællingens sammenbrud*. Vi har ikke længere en fælles overordnet forståelse. Også metafortællingen over dem alle, Bibelen, er til diskussion - og undsigelse.
- *Samfundet har delvist spillet fallit som tilværelsesgrund*. Videnskabens brudte løfter hober sig op: der er alligevel ingen sikkerhed mod fysisk kaos i verden eller i den enkeltes liv; man kan stadig ikke dæmme op for kræftsygdomme, og naturkatastrofer. Materialismens brudte løfter er også tydelige: der er alligevel ingen verden uden nød og elendighed; der er alligevel ingen sikkerhed mod social kaos i verden eller i det enkelte menneskes liv.
- *Der er ingen normativ fortolkning, som repræsenterer den overordnede sandhed*. Ingen står som repræsentant for en éntydig sandhed. Dermed er Gud også sat fra bestillingen.

2. Decentraliseringen af 'meningen'

- *'Mening' - herunder tilværelsens mening, knyttes ikke længere til fixpunkter uden for mennesket selv*, men alene til det enkelte individs aktuelle sammenhæng.
- *Tabet af kulturelt orienteringspunkt er mærkbart*. Fragmentering og traditionsløshed betyder manglende overordnede normer. Ideologi eller religion er ikke længere bærer af en overordnet sandhed. Traditioner står ikke over individet, men modsat.
- *Det enkelte menneske må nu selv tolke og tyde sin egen livsvirkelighed* på baggrund af selvstændig refleksion. Valgmulighederne er øgede og støttereds-kaberne (fx overleveret livsvisdom) er blevet langt færre. Det forventes af den enkelte, at han og hun skal planlægge, udforme og tage ansvaret for sit eget liv.
- *En religiøs tydning af tilværelsen kan synes fjern*, men findes den, så spørges der ikke efter forud definerede rammer med hensyn til dogmer, trospraksis og fællesskaber. I stedet shoppes der rundt i de utallige tilbud om individuel religiøsitet, og her passer den østligt inspirerede religiøsitet og dens vestlige halvkusine New Age ind som fod i hose, idet der herfra forventes en stærk individualistisk tilgang: "Du er din egen lykkes smed..."

3. Etableringen af nye støttepunkter

Tab af tradition fører dog oftest til etablering af andre normsættere. I en postmoderne kultur har medierne taget over som inspirationskilder til menneskers valg i livet. Den kulturelle fritstilling fører således ikke nødvendigvis til større praktisk frihed, men til nye bindinger:

Vi er blevet *fanger af livsstil og reklamer*. Livsstil er noget, man køber; ikke noget som bliver rakt til én fra tidligere generationer. >

Fitness og wellness afløses af mindfulness

Når vi ikke længere henter identiteten i traditionen, slægten eller fælles fortælling, så må den komme til udtryk i vores personlige udtryk og livsstil.

Forbrug er et hovedord - vi køber og forbruger det, vi tror, der tjener vores aktuelle situation.

En *personlig livsstil* giver både kontrast og sammenhæng. Jeg kan og skal skabe kontrast til de andre og markere en selvstændig identitet, fx ved at klæde mig specielt, spise og bo specielt og træffe specielle valg. Er jeg overladt til at skabe min egen virkelighed, så skal det også kunne ses, at jeg magter opgaven. Samtidig kan jeg - midt i min personlige realisering - skabe sammenhæng til andre ved at benytte fælles symboler. Det, som skiller mig ud, kan samtidig forene mig med ligesindede - og dette er en af årsagerne til de mange subkulturer i vort samfund (fitnesskultur, skaterkultur, hip-hop-kultur, modekulturer osv.).

4. Kroppen som livs-tyder

Det, som gør enhver unik, er 'kroppen', og dermed egner legemet sig også helt perfekt som individ-markør. Og da også min krop er frigjort fra traditionelle bindinger, er det op til mig selv at definere den på ny. Men min krop er også det, jeg aldrig kan smide fra mig. Derfor påtvinges jeg et ansvar for den. Det er ikke for ingenting, at *fitness* og *wellness* er uomgængelige kodeord.

Den stærke fokus på det ydre gør dog også mennesket sårbart. Hvis min identitet er bundet op på et krav om en succesfuld krop, så bliver min identitet også sårbar. Aldring og forgængelighed er et problem. Dette øger behovet for at forsvare kroppen med alle midler. Det ses i helsefiksering, fokus på bodybuilding eller -toning, kosmetiske transplantationer osv. Og når man så opdager, at ens egen krop ikke kan holde mål med reklamernes lovprisning,

så øges trykket på det personlige ansvar for ens ydre, og det ender ofte i en usund helsefanatisme, der kan være ødelæggende for såvel hverdag som relationer.

Og når man føler, at man er ved at spille fallit over for de stressende krav om perfektion og 'evig ungdom', så fører det over til næste fokuspunkt. Kan jeg ikke lykkes i det ydre, må jeg lykkes i det indre. Fitness og wellness afløses af *mindfulness*. Kan jeg ikke holde mit ydre pænt, så må det kunne lykkes med det indre.

5. Følelserne som livs-tyder

Hvis ikke jeg lykkes perfekt med min *krop*, så må det kunne lykkes med mine *følelser* af mig selv. Mine følelser er jo stadig en meget personlig sag, så her kan jeg stadig boltre mig. Fordelen er, at mit indre følelsesliv er lidt mere privat og ikke så eksponeret for andres utidige bedømmelser.

Ulempen er, at det er langt vanskeligere at gøre rede for sine følelser. Tænk bare på journalisternes standardspørgsmål til kendisserne: "Hvordan føler du det?" eller "Hvordan oplever du det?" Interessen er tilsyneladende flyttet fra en *reflekterende analyse* af en begivenhed til en umiddelbar *følelsesmæssig reaktion* på samme. Fokus er flyttet fra det ydre til det indre.

Filosoffen René Descartes (1596-1650) er kendt for formuleringen: "Jeg tænker, derfor er jeg til". I dag vil et sådant slagord været ændret til: "Jeg føler, derfor er jeg til". Det er på sin vis ganske logisk, når ens identitet er knyttet til ens indre: Du er, hvad du føler! Du er kun noget, når du føler! Du bli'r kun noget, når dine følelser kan ses.

Med en omskrivning af H.C. Andersen: "At føle er at leve!" Mange opfatter deres tilværelse som kedelig, hvis ikke de konstant 'får sig en på opleveren'. Den markante fokusering på eller brug af

Niels Underbjerg, f. 1955

Cand.teol.

Sognepræst i Fredens-Nazaret sogn

Stiftspræst i København m.h.p. kirkens møde med nyreligiositet/nyåndelighed.

top-oplevelser (peak experiences), euforiserende stoffer, kropsstimulerende musik og oplevelses-religiositet er ikke tilfældig.

Lille kirke - hvad nu...?

Hvorfor hitter den organiserede religiositet – og kristendom - ikke? Udover det ovenfor antydede kunne jeg være fristet til at sige: Den kristne kirke har mistet sin evne til at være et svar på den religiøse søgning, fordi den ikke har været tro mod sin identitet.

Den kristne tænkning er i sin oprindelse en af de få livsanskuelser, der tillægger lige stor værdi til krop, sjæl og ånd - og dermed også til fornuft og følelse. Der er ingen tvivl om, at de kristne kirker i meget lang tid har været overdrevent præget af samfundets fokus på intellektet. Og nu, hvor samfundet har neddroslat fokuset på fornuften og tilladt følelserne at spille en større rolle, så er kirkerne forblevet tro mod fornuften og har dermed erfaret, at mennesker er 'drevet' væk fra dem.

Eller sagt på en anden måde: hvad hjælper det, at kirken er uendelig optaget af dogmatikken og de mange ord om den rette tro, når mennesker primært længes efter troens erfaring i deres liv. Det er efterhånden længe siden, at nogen har spurgt mig: "Præst, hvad tror du på?" Til gengæld spørges der ofte: "Præst, hvad betyder din tro for dig?"

Det sidste spørgsmål er ikke nødvendigvis nemmere at svare på end det første. Men det siger noget om, at mennesker spørger efter ægthed og autenticitet i kristendommen, og ikke om sandhedsværdien. Som en sagde til mig: "Præst, kan du leve og dø på det, du tror på? ... for jeg er så mange gange blevet skuffet over en åndelighed, som mennesker ikke troede på, når det kom til stykket".

Her nytter det ikke noget at svare med et foredrag om kristen-

dommens sandhed. Her nytter kun et vidnesbyrd, en beretning om ens liv med Gud og Jesus - i et sprog, der er fælles menneskelig. Den anden skal gives et glimt af et trosliv, hvor såvel fornuft som følelsesliv præsenteres.

Modkultur – i samfundet

Dette er ikke en leflen for den postmoderne individualisme, men en accept af, at hvis jeg skal dele det dyrebareste, jeg ejer, med et medmenneske, så skal det ske ud fra den fælles forudsætning, at vi er mennesker med fornuft og følelser, der er påvirket af verden omkring os. Som kristen kan jeg så vidne om, at min verden også er legitimt præget af Ham, som jeg anser for at være alles skaber, og som elsker alle.

Og nu til en sidste betragtning: Kristendommen er fortaler for ligeværdig vurdering af såvel det enkelte menneskes som fællesskabets værdi. I den forstand vil kristen tænkning altid stå som et korrektiv til alle ismer.

Over for liberalismens til tider overdrevne vægtlægning på individets ubetingede værdi og ret, holder kristendommen os fast på næstens og fællesskabet værdi og ret. Og over for socialismens og kommunismens til tider overdrevne fokus på individets pligt til altid at underlægge sig fællesskabets interesser, holder kristendommen os fast på den enkeltes uendelige værdi og ret til at være sig selv.

Således fremstår kristendom som modkultur - ikke uden for samfundet, men *i* samfundet.

Indflydelse fra Djævelen og hans dæmoner

AF BENT HOUMAA JØRGENSEN

.....

Flertallet af danskere tror på, at der er mere mellem himmel og jord, end vi sådan lige kan forklare. De fleste kan også sige god for udtryk som *mørkets kræfter, dæmonisk eller negative energier*. Men at det onde skulle være personificeret i form af Djævelen og hans engle, det vil de færreste gå med til.

Det betyder, at danskernes verdensbillede generelt ligger langt fra det bibelske. Det erfarer jeg også i mit arbejde som præst i Aalborg, hvorimod jeg i min tid som missionær i Tanzania oplevede det modsatte. Der tager man Djævelen alvorlig.

Mange søger den åndelige verden

Derfor er der også mange danskere, der søger ukritisk og enfoldigt i retning af den åndelige verden inklusiv det okkulte, så som

clairvoyance og astrologi. Men de åndelige kræfter, man kommer i kontakt med på den måde, har ikke noget med Gud at gøre, men står i ledtog med Guds modstander.

Folk lader sig snyde af, at de faktisk får en åndelig oplevelse. Men der er tale om åndelige kræfter, som vi mennesker ikke kan styre. Tværtimod bliver mennesker viklet ind i de onde ånders sindrige spindelvæv og kommer til at side ubehjælpeligt fast. Der er fx unge, der har leget *ånden i glasset*, som har fået denne bitre erfaring.

Den tidsånd, jeg her har beskrevet, bliver vi også som kristne påvirket af. Jeg havde på et tidspunkt et par konfirmander fra kristne hjem, som indrømmede, at de læste horoskoper, og at de i løbet af dagen var optagede af, om det nu også gik, som det blev forudsagt. Da det gik op for dem, at det faktisk er at tilbede en afgud, tog de dog straks afstand fra det.

På samme måde skal vi ikke udsætte os selv for ting som fx

Om onde ånder; de er for altid bundet til at tjene mørket og være Satans håndlangere

healing eller zoneterapi, der ikke kan gøres i Jesu navn, fordi den, der udøver det, har en religiøs tilgang til det, eller bruger såkaldte positive energier, hvilket kun er et andet ord for åndemagter.

Hvad er en ånd?

Med *ånd* menes et ulegemligt personligt væsen i den for os usynlige åndelige verden. At det er en usynlig ånd betyder ikke, at den er mindre virkelig, end de personer vi fysisk ser og omgås til hverdag. Ånderne er i Bibelen et andet udtryk for engle (Jf. Hebr 1,14). Disse ånder er enten underlagt Guds herredømme og tjener ham, eller de er underlagt Satans herredømme og er nødt til at adlyde ham (Jf. Mark 3,22f og Matt 25,41).

"Gud skånede jo ikke de engle, som syndede, men styrtede dem i afgrunden, hvor de holdes i mørkets lænker indtil dommen" (2 Pet 2,4). "Og jeg vil minde om, at de engle, som ikke tog vare på deres høje hverv, men forlod deres rette bolig, holder han bundet i mørket med evige lænker indtil dommen på den store dag" (Jud 6).

Når det her siges om disse faldne engle, at de er "bundet i mørket med evige lænker", betyder det ikke, at de er sat ud af spillet og ikke kan påvirke mennesker. Nej, jeg tror det må forstås sådan, at der for dem ikke findes nogen mulighed for omvendelse; de kan aldrig vende tilbage til Gud.

Når det siges, at Gud har styrtet dem i afgrunden, så tænkes der ikke på noget geografisk sted. Men det betyder, at de har mistet deres oprindelige status. De har i den åndelige verden mistet deres oprindelige magt og indflydelse. De har nu ikke længere den ære, myndighed og autoritet at være Guds engle og Guds tjenere. De "tog ikke vare på deres høje hverv, men forlod deres rette bolig", som der står.

De er nu for altid bundet til at tjene mørket og være Satans

håndlangere. Derfor kaldes de også i evangelierne og andre steder i Bibelen for dæmoner, onde ånder eller urene ånder. Deres arbejde som aktører for mørket varer dog kun "indtil dommen på den store dag", som der står i ovennævnte bibelord. I Guds dom på dommens dag bliver de fuldstændig og for altid sat ud af spillet, idet de bliver kastet i den evige ild, som Gud har bestemt for Djævelen og hans engle (Matt 25,41).

Ånder = afdødes ånder?

Det er desværre en udbredt misforståelse hos mange, at der med *ånder* først og fremmest er tale om *afdødes ånder*, som ikke har fået fred og derfor huserer på jorden. Denne opfattelse skyldes blandt andet såkaldte dokumentarudsendelser i TV, hvor man ser forskellige medier (healere, spiritister, clairvoyante osv.) i aktion og hører deres fortolkning af tilværelsen.

Men den opfattelse finder jeg ikke noget bibelsk belæg for. Vi finder ikke noget ord i Bibelen om, at de afdødes ånder kan færdes blandt nulevende mennesker. De afdødes ånder er ifølge Jesu undervisning enten i pine i dødsriget eller hviler i Abrahams skød (Luk 16,22-31). I stedet for *Abrahams skød* bruger Paulus betegnelsen *sammen med Kristus* eller *hjemme hos Herren*. Det skinner klart igennem her i Jesu fortælling om *Den rige mand og Lazarus*, at det er *Gud*, der er Herre over de afdødes ånder. Og den rige mand nægttes tilladelse til, at Lazarus kontakter og advarer den rige mands brødre.

I Bibelen møder vi flere gange en generel advarsel mod at søge orakel hos de døde (3 Mos 19,31;20,27; 5 Mos 18,11f). At søge kontakt med en afdøds ånd bringer nemlig et menneske under stærk påvirkning af mørkets magter og vedkommende kan efterfølgende få store problemer med dæmoners ødelæggende

Indflydelse fra en usund teologi, når det gælder forståelsen af besættelse og åndskamp

indflydelse. Det fremgår af 3 Mos 20,27, at mennesker, der kan formidle kontakt til afdødes ånder, selv er besatte af ånder. Ånder som giver dem den specielle evne, de har.

Vi skal huske, at Djævelen er løgnens far. Han er en mester i løgnen og bedraget. Derfor er det, der som regel sker i forbindelse med dødemani (om ikke altid), at en af Satans ånder/engle udgiver sig for at være en bestemt afdøds ånd. Der spilles altså skuespil.

Mørkets magt har en stor grad af overnaturlig viden om fortiden, blandt andet om mennesker der ikke lever længere. Derfor kan deres skuespil være svært gennemskueligt. Læs evt. Marianne Aggers vidnesbyrd i bogen *Ånden i hånden* – jeg troede det var Gud (Lohses Forlag). Her fortæller hun, hvordan hun gennem mødet med en clairvoyant spåkone blev viklet ind i et stort bedrag. Hun troede, det var hendes mors afdøde ånd, hun kom i kontakt med, men lang tid senere blev det klart for hende, at det i stedet var en af Den Ondes ånder.

Usund forenkling af virkeligheden

Der har i kristenheden i Danmark de sidste par årtier været indflydelse fra en usund teologi, når det gælder forståelsen af besættelse og åndskamp. Det har også resulteret i en usund praksis. Denne teologi bliver ofte kaldt fremgangsteologi og har et så overdrevent fokus på åndskamp og åndemagter, at det reelt medfører en forenkling af virkeligheden og en tolkning af Bibelen, som er usund og skadelig. Her tænker jeg især på tendensen til at forklare svagheder, laster og synder i en kristens liv ved, at han eller hun har onde ånder i sig. Samt den holdning, at hvis vedkommende ikke bliver helbredt, så skyldes det manglende tro.

I sin bog *Sejr over dæmoner* skriver Christian Hedegaard fx: "Hvad vil det sige at være besat? At være besat betyder, at være

fuldstændig indtaget – både ånd, sjæl og legeme – af en dæmon som fx manden fra Gerasenernes egn i Mark 5. Kan en kristen være besat? Nej. Ingen kan sige, 'Jesus er Herre' uden ved Helligånden (1 Kor 12,3). Derfor kan en kristen aldrig være besat. *Kristne kan imidlertid være dæmoniserede eller underkuede. Hvis det er tilfældet, findes dæmonerne ikke i ånden, men i sindet eller i kroppen*" (S. 155; min kursivering). Ifølge denne lære kan en kristen altså have onde ånder i sig.

Men ifølge Bibelen kan en kristen ikke have onde ånder i sig. Og når en kristen oplever anfægtelse, synd, svaghed og djævelske angreb, så er Bibelens og kirkens traditionelle vejledning, at man skal dele det med en kristen bror eller søster. Eller gå til en erfarne sjælesørger eller gå til skriftemål hos en præst eller en anden kristen, man har tillid til. Vi skal ikke se ånder alle vegne. Livet består af mere end ånd og ånder.

Forholdet mellem sygdom og dæmoni

Det skal medgives, at evangelierne nogle gange beretter om, at en sygdom skyldtes dæmoner. Der er eksempler på, at Jesus uddrev dæmoner både af en døv, en stum og en blind, som efterfølgende fik deres sansers fulde brug tilbage (Matt 12,22; Luk 11,14).

Men dette hører til undtagelsen. De fleste gange helbreder Jesus sygdom uden at dæmonbesættelse nævnes som årsag. Ja, vi møder flere steder i evangelierne, hvor der er en klar skelnen mellem almindelig sygdom og dæmonbesættelse.

Lukasevangeliet er skrevet af lægen Lukas. Han beskriver én af Jesu massehelbredelser i Luk 6,17-19. Lægen Lukas opdeler de syge i to kategorier: *sygdomme* og *de, der plagedes af urene ånder*. Og bemærk ordet også i sætningen: "også de, der plagedes af urene ånder, blev helbredt". Lukas markerer altså, at der var to

Bent Houmaa Jørgensen, f. 1957
 Uddannet fra LM's Missionsskole
 Frimenighedspræst i Aalborg Frimenighed
 Tidl. missionær i Tanzania

typer af syge. Der var dem med almindelige sygdomme, og så var der endvidere de besatte.

Det skaber unødigt utryghed og frygt hos mennesker, hvis de får at vide, at der skal uddrives dæmoner af dem, når de i virkeligheden har en almindelig sygdom. Og man kan jo ikke uddrive dæmoner af dem, når det i virkeligheden ikke er det, der er problemet. Derfor er det en usund og skadelig brug af Bibelen at ville gøre næsten al sygdom og svaghed til et resultat af dæmoners virke i et menneske.

Lyset fra Guds ord

Det lykkedes Satan at få Eva og Adam til at synde mod Gud i Edens have netop ved at få dem bort fra Guds ord. Det lykkedes ham at skabe mistillid hos dem til det, Gud havde sagt. På samme måde forsøgte han over for Jesus i ørkenen, men Jesus sejrede over alle hans fristelser netop ved at henvise til, hvad Gud havde sagt i sit ord.

Satan forsøgte sig også over for Jesus ved selv at citere fra Guds ord, men han fordrejede meningen med det, Gud havde sagt. Jesus gennemskuede det straks og tilbageviste hans fristelse med et andet ord fra Skrifterne.

Alene det sandheds lys, som stråler fra Guds ord i Bibelen, kan afsløre, om noget er inspireret af Guds ånd eller af Satans ånd: "Så meget mere fast står profeternes tale for os, og den gør I ret i at være opmærksomme på som på en lampe, der skinner på et mørkt sted, indtil dagen bryder frem, og morgenstjernen stiger op i jeres hjerter ..." (2 Pet 1,19-21).

Vil vi bøje os for Guds ord?

I dag oplever vi i store dele af kristenheden i Danmark en fortilse

eller en omfortolkning af fortabelsens virkelighed, af Djævelens eksistens, og af at Jesus virkelig blev født af en jomfru. Og der kunne nævnes andre væsentlige ting. Det medfører, at mennesker får et forvrænget billede af virkeligheden. De kender ikke hele sandheden og er derfor lettere at lede på afveje.

Jeg er ikke i tvivl om, at det er Den Ondes forførelse, der ligger bag dette. Han kommer også i dag med sit mistillids skabende spørgsmål: 'Mon Gud virkelig har sagt? Mon Gud virkelig har ment det sådan?' Vi kan have svært ved at bøje os for Guds ord, ikke mindst når det strider mod vores fornuft og vores følelser og siger noget andet end det, som er den gængse holdning blandt mennesker i vores tid.

Da har vi brug for at blive mindet om bl.a. følgende ord af Jesus: "For den, der skammer sig ved mig og mine ord i denne utro og syndige slægt, skal Menneskesønnen skamme sig ved, når han kommer i sin faders herlighed sammen med de hellige engle" (Mark 8,38).

Til videre læsning anbefaler vi Bent Houmaa Jørgensens bog *Fri os fra det onde*, LogosMedia 2006

Besættelse

– af hvem? Og hvordan?

AF BENT HOUMAA JØRGENSEN

.....

I forlængelse af den foregående artikel sætter vi fokus på, hvordan besættelse af onde ånder finder sted. Hvad er modangrebet? Og kan en kristen have onde ånder i sig?

Generelt er alle mennesker genstand for Guds kærlighed og beskærmelse, og den Onde har ikke bare frit spillerum! "Gud lader det regne over både gode og onde" og "Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte". Gud er altså levende engageret i hvert eneste menneskes liv.

Når der i Ef 2,2 står, at vantrø mennesker "lader sig bestemme af denne verdens tidsalder (*tidsånd*) og af ham (*Djævelen*), som hersker over luftens rige, den ånd, der stadig virker i ulydighedens børn", så betyder det *ikke*, at de er *besat* af Djævelen.

Neutralitet – en umulighed

Men det betyder, at de åndeligt talt er behersket af mørkets magter. De følger i høj grad deres egne lyster og lader sig i mere eller

mindre grad styre af det, som denne verden sætter højt, og det som denne verden accepterer. Og da denne verden ikke kender Jesus, er den i den Ondes vold. Se 1 Joh 5,19; Joh 12,31. Det betyder, at mennesker, selv om de ikke er besat, alligevel er bundet af mørkets magt (Kol 1,13). De er 'vredens børn' (Ef 2,3). Dvs., at de er på vej imod Guds dom og Guds vrede, hvis ikke de hører Guds kald og lader sig frelse af Jesus.

Neutralitet er altså ikke muligt i forholdet til Jesus. Der er tale om et *enten eller*. I Joh 8,44 siger Jesus til sine jødiske modstandere: "I har Djævelen til fader, og I er villige til at gøre, hvad der lyster jeres fader".

"Og er vores evangelium tilhyllet, er det kun tilhyllet for dem, der fortabes, for dem, der ikke tror; deres tanker har denne verdens gud (*Satan*) blindet, så de ikke ser lyset, der stråler fra evangeliet om Kristi herlighed ... "(2 Kor 4,3f).

Kontakt med åndeverdenen er farlig

En regulær besættelse opstår normalt kun der, hvor et menneske

Hvis vi vil kontakte noget i den usynlige verden, som er større end os selv, så skal vi søge Gud selv

selv aktivt søger kontakt med åndeverdenen fx i okkulte eller nyreligiøse kredse. Det har Gud klart forbudt og advaret os imod i 5 Mos 18,9-15. Advarslen handler langt på vej om det samme, som i stor stil finder sted i Danmark i dag, blot med en anden etikette. Man bruger fx ord som clairvoyant, spiritist, astrolog, healer eller medie.

Gud understreger stærkt i sit ord, at hvis vi vil kontakte noget i den usynlige verden, som er større end os selv, så skal vi søge Gud selv. Desværre er det som regel ikke den tanke, der ligger mennesker nærmest. Vi vil hellere gå vores egne veje. Men når Gud understreger, at vi skal søge ham, så det fordi, han vil os det godt. Det er ganske enkelt det bedste for mennesker at søge Gud selv, se Es 55,6f.

Men det er ikke en hvilken som helst Gud, vi skal søge, men ham der har åbenbaret sig selv i sin søn Jesus Kristus. Påkalder vi Jesus Kristus, så påkalder vi den sande og levende Gud.

Enhver anden form for kontakt til den åndelige verden er farlig. For man bringer dermed sig selv under indflydelse af mørkets kræfter; kræfter som er langt stærkere og snedigere end vi mennesker. Det er rystende at se, at *danskere bliver narret i stor stil, fordi de ikke erkender Djævelens eksistens, hans magt og hans virkemøder*.

I den forbindelse er det tankevækkende at læse ordene i 1 Kor 10,14f.19-22. Paulus understreger her, at afgudsdyrkelse leder direkte ind i kontakten med dæmoner. Jesus Kristus alene skal være Gud i vores liv. Alt andet er udtryk for Den Ondes bedrag og forførelse:

”Jeg våger skinsygt over jer med en skinsyge som Guds, fordi jer har trolovet jer med Kristus, og kun med ham, for at føre jer til ham som en ren jomfru – men jeg er bange for, at ligesom slangen

forledte Eva ved sin snedighed, skal jeres tanker komme på afveje bort fra det oprigtige og rene forhold til Kristus. I finder jer jo kønt i, at der kommer nogen og prædiker en anden Jesus end ham, vi prædikede, og at I får en anden ånd, end den I fik, og et andet evangelium, end det I tog imod” (2 Kor 11,3f).

En sand kristen kan ikke være besat

Kan en kristen være besat? Her er vi ved et punkt, der hersker en del uenighed om. Grundlæggende er det vigtigt at gøre sig klart, at NT aldrig antyder, at dette skulle kunne lade sig gøre. At Judas blev besat hang sammen med hans frafald, han vendte Jesus ryggen.

Nogle argumenterer med, at mennesket jo består af ånd, sjæl og legeme, og at det derfor skulle være muligt at have Guds ånd i ånden, men en ond ånd i sjælen og legemet. Fremgangsteologien er fx eksponent for dette synspunkt. De vil så ikke kalde det *besættelse*, men *at have en ond ånd* eller at være *dæmoniseret*.

En sådan opsplitning af mennesket opererer Bibelen dog ikke med. Mennesket er en helhed. Ånd, sjæl og legeme er en enhed, de hænger sammen og indvirker på hinanden.

”Den, der ikke har Kristi Ånd, hører ikke ham til”, står der i Rom 8,9b. En sand kristen har altså Kristi ånd, og dermed den stærkeste ånd. Derfor kan en kristen umuligt have andre ånder i sig. Helligånden er blevet Herre i det menneskes liv. Kristus bor i en kristens hjerte (sidder på tronstolen), og hjertet er betegnelse for det inderste i menneskets personlighed og er det styrende for vilje, tanke og følelser.

Vilje, tanke og følelser indbefatter både ånd, sjæl og legeme. Derfor kan vi også læse i 1 Kor 6,19f, at en kristens krop er et tempel for Helligånden: ”Eller ved I ikke, at jeres *legeme* er et tempel for >

Hvis synden på nogle punkter har fået magt i en kristens liv, så er der brug for et opgør

Helligånden, som er i jer, og som I har fra Gud? I tilhører ikke jer selv, for I blev købt dyrt”.

Hvorfor hører vi om kristne med onde ånder?

Hvad skal vi sige til beretninger og vidnesbyrd om, at kristne har fået uddrevet dæmoner? Hvordan skal det forstås? Det fortælles fx, at mennesker – efter de blev kristne – har fået uddrevet dæmoner, som hang sammen med det liv, de tidligere havde levet. I disse tilfælde må vi overveje følgende mulige forklaringer:

1. Der kan være tale om en psykisk helbredelse. Jesus kan give indre helbredelse lige så vel, som han kan give legemlig helbredelse. Det kan være så stærk en oplevelse, at man kan tro, at det er en ond ånd, der er faret ud af én. Jeg talte på et tidspunkt med en kristen, der havde det på den måde.
2. Der kan være tale om at blive sat fri af et dæmonisk angreb. Måske har angrebet medført, at man er faldet i fristelse og har syndet mod Gud. Her er der brug for, at en kristen bliver sat fri og løst på ny ved at gøre brug af skriftemålet, jf. Matt 18,18.
3. Der kan være tale om, at et menneske har antaget troen uden at modtage Helligånden, jf. de to specielle beretninger i ApG 8,14-17;19,1-6. Således hørte jeg i min tid som missionær i Tanzania flere gange om Masaikvinder, som efter endt dåbsundervisning blev udfriet fra dæmoner under selve dåbshandlingen, fordi dåben formidler Helligånden til et menneske.
4. Der kan være tale om en ny kristen, der tidligere har haft tætte kontakter til 'mørkets kræfter'. Vedkommende bukker

nu under for disse kræfter igen på grund af frygt og manglende oplæring i den kristne tro. Dette har jeg også set eksempler på i Tanzania, hvilket bekræfter Jesu ord i Luk 11,24-28.

Synsbekendelse, tilgivelse og skriftemål

Hvis det drejer sig om en sand kristen, kan der som nævnt ikke være tale om en besættelse eller nogen som helst form for tilstedeværelse af onde ånder. Derfor skal der heller ikke foretages nogen uddrivelse! Hvis synden på nogle punkter har fået magt i en kristens liv, så er der brug for et opgør i form af synsbekendelse og tilgivelse, og her kan skriftemål og forbøn for nogle være en stor hjælp.

Dertil behøves ikke nødvendigvis en præst. Hjælpen kan også findes hos en anden forkynder/missionær eller blot en kristen bror eller søster, man har tillid til. At bekende sin synd og finde trøst i Kristi tilgivelse sætter en kristen fri i forhold til den skyld, der tyngede ham. Samtidig sætter det også en kristen fri i forhold til dæmoners underkuende indflydelse. Dæmonerne fik netop magt, fordi synden fik plads og råderum i den kristnes liv.

En kristens kamp

Samtidig med understregningen af, at en kristen ikke kan være besat, er det dog vigtigt at gøre sig klart, at en kristen står i en kamp, som vantro mennesker ikke kender til – en åndelig kamp. Vantro mennesker er blændet af Satan, så de ikke ser verdens lys, Jesus Kristus, og dermed ser og erkender de heller ikke det åndelige mørke, de selv er i.

En kristen ser og erkender altså en åndelig virkelighed, som vantro mennesker ikke ser og erkender: "Vi er et ejendomsfolk, for

Bent Houmaa Jørgensen, f. 1957
 Uddannet fra LM's Missionsskole
 Frimenighedspræst i Aalborg Frimenighed
 Tidl. missionær i Tanzania

at vi skal forkynde hans guddomsagt, han som kaldte os ud af mørket til sit underfulde lys" (1 Pet 2,10).

De vantro ser og erkender ikke, hvordan den åndelige virkelighed er. Dem har Satan derfor ingen problemer med, så længe de forbliver i mørket. Men det har han med de kristne. Han vil til stadighed forsøge at få os tilbage i mørket igen. Og problemet er, at han har en forbundsfælde i vores 'gamle hjerte'. *At en kristen oplever kamp mod Den Onde, fristelser og nederlag, skal man derfor ikke tage som et tegn på, at man ikke er en sand kristen. Tværtimod!* Fortvivl derfor ikke, men søg hjælp hos ham der er troens banebryder og fuldender. Ret dit blik mod Jesus (Hebr 12,1-3).

Hvordan beskytter vi os mod Djævelens indflydelse?

I forsagelsen (lige før Trosbekendelsen) siger vi: "Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen!" Lidt mere mundret: "Vi vil ikke have noget med Djævelen at gøre. Vi vender ryggen til ham, og vi vender os i stedet i tro til Gud den Almægtige, der i Jesus har vist, hvor højt han elsker os!"

Lad mig understrege, at der ikke ét eneste sted i Bibelen står, at vi skal være *bange* for Djævelen! Men der står en del steder, at vi skal være *på vagt* og være *årvågne*, fordi hans metode er bedrag og løgn. Han går ikke af vejen for at forføre os til at slå ind på hans vej og vælge Guds vej fra.

Det tragiske ved at blive forført er, at man ikke opdager det. Den Onde kan finde på at optræde som en lysets engel og sågar argumentere med skriftsteder (Jf. 2 Kor 11,13-15 og Matt 4,5-7). Derfor kan vi ikke beskytte os tilstrækkeligt mod ham alene ved hjælp af teologisk dygtighed, erfaring og bibelsk indsigt. Vi har

brug for kraft og lys fra sandhedens ånd, Helligånden. Vi har ganske enkelt brug for at bede Jesus om at bevare os mod Djævelens forførende kræfter og afsløre hans fælder for os.

Våg og bed!

Jesus kommer selv med opfordringen, da han befinder sig i en intens åndskamp i Getsemane Have: "Våg, og bed om ikke at falde i fristelse. Ånden er rede, men kødet er skrøbeligt". Og med tanke på de voldsomme begivenheder, der skal ske forud for hans genkomst, bl.a. åndelig frafald og forførelse, opfordrer han også til bøn: "Våg altid, og bed om, at I må få styrken til at undslippe alt det, som skal ske, og til at stå foran Menneskesønnen" (Luk 21,36).

Lad mig slutte med en personlig oplevelse. For nogle år siden bad jeg for en kvinde, der var plaget af onde ånder. Hun blev sat fri i Jesu navn efter en intens kamp. Da jeg kom hjem og skulle i seng, mærkede jeg på min krop en uforklarlig kulde. Jeg frøs. Men der var ikke koldere i soveværelset end normalt. Jeg bøjede mig da i bøn til Jesus ved sengen. Øjeblikkelig forsvandt kulden, og jeg mærkede varmen i min krop og oplevede Guds nærvær. Jo, Jesus har virkelig besejret Den Onde! Det er trygt at tilhøre ham og hver dag lægge sit liv i hans hænder!

Besættelse og udfrielse – en missionærberetning

AF MOGENS HØJGAARD JENSEN

.....

Under vores missionærtjeneste i Tanzania, hvor vi arbejdede i Brødrekirken i Rukwa regionen, mødte jeg og andre LM-missionærer i vores arbejde ikke så sjældent mennesker, som var besatte; dvs. mennesker, som onde ånder/dæmoner havde taget bolig i og nu havde styringen over.

En erfaret virkelighed

Det var en mørk virkelighed, der jævnligt er beskrevet i Det Nye Testamente, men som tidligere havde været meget fremmed for os på det erfarede plan. Vi kom fra et land og en kultur, hvor besættelser stort set var ukendt, til en helt anden virkelighed, hvor besættelser var en del af virkeligheden i samfundet.

Men vi kom også til at se ind i den lyse side af den selvsamme nytestamentlige virkelighed, nemlig udfrielsens mulighed fra de onde ånders magt – i kraft af Jesu navn og magt.

Jeg vil i denne artikel gerne give jer et lille glimt fra mødet med de mange mennesker, som jeg mødte. Mennesker, som var blevet genstand for besættelse, men som også fik lov til at få udfrielse i Jesu navn. Der er rigtigt mange ansigter, der dukker op igen her, hvor jeg skriver denne artikel. Men jeg vil kun tage to hændelser frem.

Kvinden fra Selengoma

Vi var til vækkelsesmøde i landsbyen Selengoma, ca. 80 km fra Sumbawanga. Vi havde været der siden torsdag eftermiddag. Nu var det søndag eftermiddag. Der havde hver dag været mennesker, som havde søgt hjælp på grund af forskellige forhold i deres liv, som de gerne ville have forbøn for og hjælp til. Vi havde fået stillet et hus til rådighed, som vi kunne bruge til disse forbøns- og sjælesorgstjenester.

Denne søndag havde vi haft gudstjeneste om formiddagen

Det var først, da hun afleverede halskæden, at de endeligt måtte slippe grebet i hende

og friluftsmøde om eftermiddagen. Og vi fik snakket med og bedt for flere. Så kom der også en kvinde frem. Hun var katolik. Det fremgik bl.a. også af den jomfru Maria-halskæde, hun bar (rosenkransen). Hun var blevet opfordret af en nabokvinde til at søge hjælp. Hun fortalte dog i første omgang bare, at hun havde så ondt i ryggen.

Fremmede stemmer talte

Vi bad for hende, men fandt hurtigt ud af, at der var andet og mere i vejen end en fysisk ryglidelse. For hun begyndte at ryste over hele kroppen, og vi kunne se, at hendes øjne "døde" og blev som glasøjne. Hele hendes kropssprog forandredes også sammen med stemmen. Fremmede stemmer talte nu igennem hende. Et klassisk vidnesbyrd om, at der var onde ånder på spil i hendes liv.

Vi bad for hende nogen tid, men uden at de onde ånder ville forlade hende. Vi bad Gud gøre hende helt nærværende igen, og vi sagde så til hende, hvad vi havde set. Hun indrømmede straks, at hun godt var klar over, at hun havde det problem, men hun havde ikke turdet nævne det, da hun dybest set ikke troede, vi kunne hjælpe hende. Hun havde reelt mistet håbet om at kunne få hjælp. Hun fortalte nu, at hun havde døjet med onde ånder i 14 år, og at hun for ikke så længe siden havde solgt sin sidste ged til en medicinmand for at få hjælp imod de onde ånder. Men heller ikke denne gang havde det hjulpet.

I åndernes magnetfelt

Hun var i sin tid blevet draget ind i åndernes magnetfelt via en anden medicinmand, som hun havde søgt hjælp hos i forbindelse med, at hun havde mistet et barn. I stedet for at få hjælp, var hun kommet til at bære på besættelsens tunge byrde, som ud

over at give hende kroniske rygsmerter også stille og roligt havde taget alt, hvad hun ejede, fra hende. Hun havde søgt hjælp hos så mange, men det eneste, hun havde opnået, var at byrden bare var blevet stadig tungere, og at håbet om hjælp var døet bort.

Vi sagde til hende, hvad vi ville gøre nu, nemlig bede for hende, om at hendes besættelse måtte ophøre. Og at vi ville gøre det i Jesu navn. Inden vi bad, fik hun dog først mulighed for at bekende sine synder og lægge sin udfrielse i Jesu hænder. Der var en af forbederne, som ledte hende i bøn her.

Så bad vi igen for hende. Men det tog lang tid, inden ånderne forlod hende. Det var først, da hun afleverede halskæden, at de endeligt måtte slippe grebet i hende. Det viste sig, at den halskæde var givet af medicinmanden som beskyttelsesamulet. Og dermed havde ånderne et tilknytningspunkt hos hende. Til sidst blev hun sat fri. Og glad kunne hun konstatere, at den fysiske byrde var væk. Og at de onde ånder var væk. Og lidt forundret over, at det hele var sket "bare" ved bøn til Jesus! Utroligt!

Kvinden fra Kalambanzite

En fredag eftermiddag i forbindelse med et vækkelsesmøde i landsbyen Kalambanzite, ca. 70 km fra Sumbawanga, kom en anden kvinde. Hun var lille, radmager, med indfaldent ansigt. Hendes skind var ru, rynket og helt indtørret. Da jeg så hende, tænkte jeg, at hun måske havde AIDS. Men det havde hun ikke. Men hun havde ifølge sin egen forklaring frygtelige smerter, og nu ville hun gerne have forbøn.

Det fik hun, men også hos hende viste tegnene på besættelse sig meget hurtigt under forbønnen. Vi bød de onde ånder fare ud af hende, men det grinte de bare af. Og de gjorde hån med kvinden og sagde, at de aldrig ville forlade hende. Hun var deres >

Mogens Højgaard Jensen, f. 1959

Uddannet fra LM's missionsskole 1984

Regnskabsmedarbejder

og tværkulturel konsulent i LM

Tidl. missionær i Tanzania 1988-2003

ejendom nu. Hvis de forlod hende, ville hun dø!

Vi fik hende tilbage i hendes normaltilstand igen og fik hende trukket til side til en ekstra samtale. Havde hun mon beskyttelsesmedicin derhjemme? Havde hun måske været hos medicinmanden? etc. Men hun nægtede pure. Der var ikke noget at komme efter. Vi gik så videre med forbønnen. Men heller ikke denne gang ville de onde ånder ud, og de påstod "under tvang"; at kvinden havde beskyttelsesmedicin.

Svært ved at give slip

Vi kom ikke længere, og så tog vi endnu en snak med hende. Og denne gang erkendte hun, at hun havde noget derhjemme. Vi sagde til hende, at hun nu måtte komme med det. Ellers kunne vi ikke hjælpe hende. Et par fulgte hende hjem, og så kom de alle tilbage med noget. Vi bad igen, men stadig med samme resultat.

Endnu en samtale, og så måtte hun erkende, at hun stadig havde noget. Vi sagde, hun skulle komme med det. Men hun så rædselsslagen på os og sagde nøgternt: "Det kan jeg ikke, for så dør jeg"! Det var hendes faste overbevisning. Hvis hun fjernede hjemmets stærkeste beskyttelsesmedicin, var hun færdig. Hendes liv var dybest set i medicinmandens hænder – og i de onde ånders "hænder". Men vi forsøgte at understrege, at Jesus var stærkere. At hun kunne lægge sit liv i hans hænder. Men hun sagde nej til at komme med medicinen. Og så måtte vi sige til hende, at vi ikke kunne fortsætte med forbønnen. Der ville ikke komme noget ud af det. Men hun var velkommen tilbage igen, når hun havde beskyttelsesmedicinen med.

Hele tilværelsen ændredes

Vi så hende ikke hele lørdagen. Vi bad meget om, at Gud ville give

hende mod og frimodighed til at lægge sit liv i hans hånd. Søndag formiddag inden gudstjenesten dukkede hun så op igen – og denne gang havde hun den stærke beskyttelsesmedicin med sammen med en speciel dragt, som hun brugte i forbindelse med sine ofringer! Vi brændte al medicinen, og så blev der ellers bedt for hende igen, og denne gang måtte de onde ånder give op. Kvinden blev sat fri.

Og det viste sig også, at hun var blevet pålagt rigtig mange påbud bl.a. omkring mad. Hun måtte fx ikke spise fisk, frugt eller æg, ej heller drikke mælk. Det var ikke underligt, at hun så ud, som hun gjorde. En enorm mangel på proteiner, vitaminer og andre af kroppens byggesten. Vi rådgav hende omkring disse ting.

Efterfølgende tog vi hjem til hende, og så gav hun os også de skåle, som hun brugte i forbindelse med sine ofre til ånderne – og de skamler, som hun sad på under ceremonierne. Vi ville gerne betale hende "erstatning" for dem, men det ville hun ikke tage imod. Nu ville hun bare af med alt det, der havde været med til at holde hende bundet. Nu var hun fri. I kraft af Jesus Kristus. En fantastisk ændring af hele hendes tilværelse.

Inge Bøgel Larsen, f. 1953

Læreruddannet 1980, PD i Dansk 2001

Ansæt på Filipsskolen, Aalborg siden 1984

Forfatter - senest til *Tankestrøger og tænkestykker - Udfordringer fra Bibelens kvinder*

Nærkamp

"Hvis du vil tilbede mig
vil jeg give dig
magt, ære, berømmelse,
rigdom, lykke.
You name it!"

Han frister og ved
alt for godt,
hvad der frister
mig.

Jeg kæmper
for at overbevise mig selv om,
at jeg kan klare kampen
selv.

Og synker i magtesløshed ned
i armene på ham,
som vandt kampen
for mig.

Sygdom eller besættelse – hvad er hvad?

AF INGE MUNK MØLLER

.....

Som læge har jeg set rigtig mange patienter. Under uddannelsen har jeg været både på medicinske, kirurgiske og psykiatriske afdelinger m.fl. Det blev dog psykiatrien, jeg særlig blev interesseret i, og derfor blev jeg efterfølgende uddannet som speciallæge i psykiatri.

Kun under mine ansættelser på forskellige psykiatriske afdelinger har jeg oplevet, at pårørende til en psykisk syg patient mente, at der måske var tale om en dæmonbesættelse. Jeg har fortalt disse pårørende, at deres slægtning var syg. Han eller hun havde en psykisk sygdom, som krævede behandling på linje med en patient med en hjertesygdom. Normalt er der god behandling at få, og sygdom i hjernen skal behandles lige så målrettet som sygdom

i hjerte eller lunger. En patient på psykiatrisk afdeling har lige så gode muligheder for at blive hjulpet som andre patienter.

Nye byrder på psykisk syge

Der er dog stadig mange, der mener, at psykiske sygdomme ikke er rigtige sygdomme, og som derfor synes, at det må man kunne klare selv - ved at tage sig sammen.

Andre mener, at der snarere kan være tale om en dæmonbesættelse, når man taler om en psykisk lidelse. På den måde kan de være med til at lægge endnu en byrde på et menneske, der i forvejen er belastet af sin psykiske sygdom. Nogle svært depressive kan selv tænke, at de måske er blevet besat af en ond ånd. Da er det vigtigt at understrege, at de er syge og kan blive raske igen ved den rette behandling.

Kun ganske få gange har jeg overvejet, om der kunne være tale om noget andet end sygdom

Inge Munk Møller, f. 1948

Cand.med. 1977, speciallæge i psykiatri 1994

Ledende overlæge i Viborg 2001-2011

Medlem af Menighedsfakultetets bestyrelse

Det er på en måde forståeligt, at mange patienter, der oplever en svær psykose, har kunnet opfattes som dæmonbesatte. Især førhen, hvor man ikke kendte effektiv medicin. Den syge, der sanser sine omgivelser helt forvrænget, er ofte meget angst. Derfor vil den syge nemt føle sig angrebet, når nogle forsøger at hjælpe ham eller hende.

Jeg har engang haft en patient, der var i stand til at tegne, hvordan hun havde oplevet ansigterne på de andre omkring sig på sygehuset. Hun havde set alle med dæmon- eller djævlens ansigter, og derfor havde hun været frygtelig angst. Hun troede, vi ville tage livet af hende, da vi gav hende noget beroligende medicin. Hun blev rask igen efter længere tids sygdom. Jeg har siden truffet hende, hvor hun kunne fortælle, at hun fortsat havde det godt. Det er altid dejligt at høre den slags, når man har oplevet, hvor syg og forpint en patient har været.

Kun sjældne besættelser i Danmark

Gennem årene har jeg set flere tusinde patienter, og kun ganske få gange har jeg overvejet, om der kunne være tale om noget andet end sygdom. De pågældende patienter havde netop beskæftiget sig meget med det okkulte.

Mens disse linjer skrives, tales der meget om, hvorvidt den norske massemander Anders Breivik er sindssyg eller ej. Det vil undersøgelserne vise, men man kan sige, at han i hvert fald har været 'besat' af en forrykt idé, som han har handlet ud fra. Det samme kan man sige om mange andre, fx Adolf Hitler, som mente, at jøderne var årsag til alt ondt, og derfor skulle de udryddes.

Jeg afviser ikke, at en dæmonbesættelse kan finde sted, men jeg mener, det er meget sjældent her i landet. Jeg har en tanke om, at vi stadig er meget omgærdet af århundreders forbøn. Men

som afkristningen skrider frem, kan vi blive mere sårbare. Forbønnen er en gave og en opgave, som vi må gøre flittigt brug af.

Det er i øvrigt fejlagtigt kun at sætte dæmonbesættelse i forbindelse med *psykisk* lidelse. Det kan lige så godt give sig udslag i *fysisk* sygdom, fx. lammelse og stumhed. Det sidste kan vi læse om i Matt 9,33, hvor Jesus driver dæmonen ud af en besat, der var stum.

Hold jer til Jesus!

Talen om dæmoner, onde ånder og besættelse er et vanskeligt område. Og det skal ikke være det, vi er mest optaget af som kristne.

Spørgsmålet er, om et troende menneske kan blive besat? Det sker kun, når han eller hun glider væk fra troen og i stedet opsøger det dæmoniske gennem det okkulte område. Derfor mener jeg, at det er vigtigt for os alle at lytte til apostlens ord i 1 Kor 10,14: "Hold jer fra afgudsdyrkelse!" og: "Jeg vil ikke, at I skal have fællesskab med dæmonerne" (1 Kor 10,20).

Vi kan også læse, at det er farligt at lytte til vildledende ånder. Paulus taler i 1 Tim 4,1 om, at "i de sidste tider skal nogle falde fra troen, fordi de lytter til vildledende ånder og dæmoners lærdomme". Derfor er det vigtigt, at vi holder os til Jesus og lytter til den rette forkyndelse, så vi ikke falder fra troen.

Det er ikke nødvendigt at kende lyden fra alle de "falske mønter", når blot vi kender lyden fra den "rette mønt". Da er det let at adskille den fra de falske. Det skal vi indrette os efter, og så skal vi frimodigt tage imod en nødvendig behandling fra lægerne, når vi har brug for det, hvad enten vi har en fysisk eller psykisk sygdom.

Djævelen – og dig

AF HENRIK GREN HANSEN

.....

**Åndernes kamp – nå, du mener den, der foregår nede i Afrika?
Nej, jeg sigter til det angreb, du selv møder fra Djævelen – nu i dette øjeblik.**

Det lyder så eksotisk med krigen mod "ondskabens åndemagter i himmelrummet". Det lyder som noget med besættelser, trolddom og okkultisme. Noget, der kan foregå dybt inde i den afrikanske bush. Eller noget, som hører hjemme i en fantasifuld spændingsroman, der kan give gys og gåsehud – indtil man bliver revet ud af den verden. Tilbage til virkeligheden. Tilbage til dosmersedlens rare trivialiteter; til plæneklippingen, indkøbene, madlavningen og den sædvanlige rengøring.

Magi og materialisme

Findes Djævelen i Danmark?

Jeg tror, C.S. Lewis har set rigtigt, når han i romanen *Fra Helve-*

des blækhus fra 1944 lader dæmonen Fangegarn råde sin nevø Malurt til at holde sig i skjul for det menneske, som Nederkommandoen har givet Malurt at være frister for:

"Vor taktik går i øjeblikket ud på at holde os skjult. Naturligvis har det ikke altid været tilfældet. Vi står faktisk over for et frygteligt dilemma. Når mennesker ikke tror på vor eksistens, går vi glip af alle den direkte terrors frydefulde resultater, og vi får ikke skabt nogen mennesker fulde af overtro. På den anden side, når de tror på os, kan vi ikke gøre dem til materialister eller skeptikere. Ikke endnu, i det mindste ... Hvis vi engang bliver i stand til at skabe vort mesterværk, manden, der både er materialist og tror på magi, som ikke simpelt udtrykker, men formeligt tilbeder det, han med et svævende udtryk kalder "kræfter", mens han benægter, at der findes "ånder" - så vil slutningen af kampen være i sigte."

Et samfund, hvor Djævelen både tilbedes og holder sig i skjul ...

Spørgsmålet er, om det samfund ikke er ved at udvikles. Mange formår i dag på paradoksalt vis at forene magi og materialisme.

Mange formår i dag på paradoksal vis at forene magi og materialisme

Man erkender og dyrker de "kræfter", som er mærkbare og virkende, men vil ikke tage de logiske konsekvenser af det og begive sig "ind under et religiøst helhedssystem". Lige så eksplosivt som dyrkelsen af de okkulte kræfter vinder frem i vores samfund, lige så sikkert bliver Djævelen med stort D udelukket fra enhver sund fornuft.

Og Djævelen og hans dæmoner danser deres sejrdsans ...

Den brølende løve

Men vi, der er kristne – vi har vel ikke noget med Djævelen at gøre?

Paulus svarer: "For os står kampen ikke mod kød og blod, men mod myndigheder og magter, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet" (Ef 6,12).

Paulus skriver ikke "for afrikanerne" eller "for de hedenske miljøer og kulturer", men "for os".

Bibelen fortæller, at Djævelen går omkring som en brølende løve og leder efter nogen at sluge (1 Pet 5,8). Og man kan spørge: Hvem er det, Djævelen går rundt og leder efter? Er det dem, han allerede har i sine kløer?

Jeg er bange for, den brølende løve ikke er så distræt! Nej, det er os, der er målet for Djævelens søgen. Vi er fjenden, når vi har Guds hellige Ånd i os. Så sandt vi er kristne, står vi til daglig i en kamp mod Djævelen og hele hans hær!

Alligevel oplever vi det ikke som de hedenske kulturer i Afrika, og som nogle af de nyhedenske grupperinger herhjemme. For Djævelen kan aldrig have magt til at besætte et menneske, som har Guds Ånd i hjertet. Vi oplever ikke Djævelen som en brølende løve, for hans voldsomme kræfter har ingen effekt mod den, der er fyldt af Guds Ånd.

Men Djævelens taktik mod os er *snigløbet* (Ef 6,11). Og hans mål med os er nøjagtigt det samme som målet med de afrikanske medicinmænd og de danske dødemanere: Vi skal falde på knæ for ham!

Snigløbstaktikken

Selvom vi som kristne ikke indlader os på en dyrkelse af "kræfterne", er vi stadig under konstante angreb. Djævelen er lige så virkelig i Danmark som i Afrika og lige så virkelig i missionshuset som i den spirituelle forening. Men hans taktik er at holde sig skjult.

Et *snigløb* er et angreb fra en fjende, som man ikke har nogen opmærksomhed rettet imod som fjende. Vi møder ikke Djævelen som en brølende løve, men han gemmer sin brølende ondskab i de mest dragende og tiltalende tankegange, ja, han kan ligne en lysets engel!

Og det gør ham ikke mindre farlig.

I syndefaldsberetningen møder vi Djævelens urangreb: "Har Gud virkelig sagt, at I ikke må spise af træerne i haven?" Og: "Vist skal I ikke dø! Men Gud ved, at den dag I spiser af den, bliver jeres øjne åbnet, så I bliver som Gud og kan kende godt og ondt" (1 Mos 3,1.4f).

Målet med Djævelens angreb er her at plante et begær i Evas hjerte efter at gå imod Guds vilje og i stedet optræde som sin egen gud. *Midlet* til at nå dette mål er at så tvivl om Guds ord og motiver. Dermed bliver arvesynden plantet i menneskets hjerte; den slangegift, som giver modstanden mod Gud og stolthedens uvilje mod at bøje sig for ham.

Lige siden Syndefaldets dag har dette været grundmønsteret i Djævelens snigløb mod kristne: at tage udgangspunkt i Guds ord og prøve at *fordreje* det i en retning, som passer bedre med vores >

”Vist er der ikke noget Helvede”, hvisles der i den kirkelige debat i dag

stolthed og modstand mod Gud i hjertet. Djævelen vil have os til at være vores egne guder i modstand mod Gud.

”Vist skal I ikke dø”, hvisler slangen og giver sig ud for at være en guddommelig visdom.

”Vist er der ikke noget Helvede”, hvisles der i den kirkelige debat i dag: Selvfølgelig er der ikke noget Helvede! Gud er jo kærlighed! Og Skriften taler måske alligevel ikke så klart på dette punkt?

Hvis vi bare rigtigt kunne høre det sataniske brøl bag denne sympatiske og humanistiske hvislen! Men det er så tiltalende at lytte til. Ligesom det altid er tiltalende, når Djævelen fordrejer Skriftens ord. *Noget i mig* vil så gerne skubbe Guds ord til side eller give det et andet indhold, der passer med mine egne tanker.

Dette er grundstrukturen i Djævelens snigløb mod sine kristne fjender: Han vil have os til at tage afstand fra Guds klare ord og i stedet forme en gud i vores eget billede – ud fra vores egen kultur og ud fra vores egen naturlige religiøsitet.

Det djævelske kød

Djævelens snigløb spiller på den slangegift, der løber i blodet på os alle. Det dybe ønske i mit indre om at være gud over mit eget liv er intet mindre end slangens hug mod Eva på Syndefaldets dag, og hvad der udgår fra det faldne menneske hjerte er i virkeligheden konformitet med Djævelens *egen* natur.

Djævelens mål og vilje er at blive som Gud. *Han* vil herske i modstand mod Gud. Sådan skildrer Bibelen Djævelens natur: ”Jeg vil stige op til himlen, højt over Guds stjerner rejser jeg min trone; jeg tager sæde på bjerget, hvor guderne samles, i det yderste nord. Jeg stiger op over skybankerne, gør mig lige med den højeste” (Es 14,13f).

Og sådan skildrer Bibelen Antikrists ånd: ”Først skal nemlig

frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares, fortælsens søn, modstanderen, der ophøjer sig over alt, hvad der hedder Gud og helligdom, så at han sætter sig i Guds tempel og udgiver sig selv for at være Gud” (2 Thess 2,3f).

Den samme natur, den samme slangegift, har pulseret i hvert enkelt menneske, med én enkelt undtagelse, lige siden syndefaldet! Vi kalder det ”kødet” og ”gamle Adam” og er måske ved at have vænnet os til, at det nu engang er en del af det at være menneske. Men vores ”kød” er ikke noget bedre eller mere tilforladeligt end ondskabens åndemagter i himmelrummet! Kødets lyst er slangens røst i dit eget hjerte; det er den sataniske gift, der bor i dit eget sind, hvor det omformer og fordrejer Guds ord i dit eget billede, så det gør dig selv til din egen herre.

At være sin egen herre – er det ikke den ultimative frihed?

Nej, at drives af denne trang er intet andet end underkastelse under denne verdens fyrste, som stille og fredeligt med sine sympatiske idéer lokker dig bort fra det, der giver dig din sande menneskelighed, nemlig det gode gudsforhold, som du er skabt med, og som er blevet nyskabt i dig ved dåben og Ordet. Opkaster du dig selv til at være din egen herre, følger du kun din fordrejede natur; du lader slangen råde og slangegiften være det blod, der flyder i dine årer. Du *bestemmes* af ”den ånd, der stadig virker i ulydighedens børn” (Ef 2,2). Midt i din følte frihed, er du blevet syndens træl.

Jeg går i fare, hvor jeg går

”For kødets lyst står Ånden imod, og Ånden står kødet imod. De to ligger i strid med hinanden, så I ikke kan gøre, hvad I vil” (Gal 5,17).

Åndernes kamp er så åbenlys og håndgribelig i Afrika og i nyhedenskab.

Henrik Gren Hansen, f. 1983

Stud.theol., Aarhus.

Redaktionssekretær for Nyt Livs blad

Forfatter til romanen *En by i Rusland*

Men kødets lyst i dit eget hjerte er ikke noget mindre end slangens gift. Og konsekvenserne er ikke mindre farlige. Kampen i dit eget hjerte går på evigt liv og evig død. Du har slangegiften i dit eget hjerte, og derfor kan du blive offer for Djævelens snigløb. Han kan overmande dig, fordi han har en forbundsfælle i dit inderste – en forræder mod din nye natur.

Derfor er det forfærdeligt sandt, hvad Brorson skriver:

”Jeg går i fare, hvor jeg går,
min sjæl skal altid tænke,
at Satan alle vegne står
i vejen med sin lænke;
hans skjulte helvedbrand
mig let forvilde kan,
når ej jeg på min skanse står;
jeg går i fare, hvor jeg går.”

Vi er i fare! Må vi huske det hver dag! Lad os ikke bilde os ind, at vi har at gøre med noget mindre end Djævelen, selvom vi bor i fredelige Danmark.

Skansen

Men så må vi også huske, at der er en skanse mod Satan. Vi har en rustning mod Djævelens snigløb. Ikke en rustning, vi selv kan fremstille. Ikke en rustning, vi selv kan erhverve os for penge eller fortjenester. Men Guds fulde rustning, som han skænker os for intet. Og den rustning er intet andet end Kristi frelsende retfærdighed, som vi møder i sandhedens ord, så det skaber tro i hjertet (Ef 6,14-17). Iklædt Guds fulde rustning er vores styrke i Herren og i hans mægtige styrke (Ef 6,10).

Det er skansen, du må stå på: Den forvisning om Guds frelse for Jesu skyld, som kun kan fødes og næres i dig ved Åndens åbenbaring af Guds ord for dit hjerte. Det er den skanse, Djævelen vil have dig væk fra med sine snigløb. Han vil have dig til at være din egen gud, som ikke vil bøje sig for Guds ord. Dét er det djævelske angreb, vi møder dag ud og dag ind, indefra og udefra. ”Har Gud virkelig sagt...?” ”Det kan Gud ikke mene!”

Og så vil Djævelen have dig til at bygge på dig selv og på alt, hvad du selv kan præstere, udtænke, føle og mene, i stedet for på Skriften.

I dig selv er du forsvarsløs mod det angreb, for slangegiften bor i dit eget inderste. Slangens røst i dig er konstant optaget af at fordreje Guds ord til noget mere sympatisk og tiltalende for din stolthed. Djævelen er ude på at fjerne korset fra dig, for dette modbydelige kors er i al sin dårskab det kristne sejrstejn.

Vi lever som kristne i en stadig kamp mod den djævelske fri-stelse, som vil have os bort fra Ordet om korset. Og i os selv er vi magtesløse i den åndelige kamp. Derfor skal vi leve i stadig bøn og anrøbelse og holde os vågne i bønner for os selv og alle de helige (Ef 6,18). Vi har det ikke i vores egen magt at blive i Ordet.

Derfor: Våg og bed! Syng som David: ”Din højre hånd holder mig fast!” (Sl 139, 10) – og lad dét være din frimodighed i kampen! For kun hvor Gud dagligt opretholder din fulde rustning, kan du holde stand mod Djævelens snigløb.

Det er virkeligheden for os alle: ”Jeg går i fare, hvor jeg går”. Men også: ”Jeg går med Jesus, hvor jeg går”.

Og hvor du går i troen på Jesus som din eneste frelse, dér slukkes alle Djævelens brændende pile. Hos ham er du i sikkerhed. Nu og i al evighed.

Horisont;

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng. Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Bøn og mission

Lad os midt i alle disse prioriteter på ny besinde os på vigtigheden af at bede. Bøn er et kald, en befaling og en gave. Bøn er det absolut nødvendige fundament såvel som den uundværlige ressource for alle dele af vor mission.

Vi vil bede med enhed, fokus, udholdenhed og bibelsk begrundet klarhed:

1. Om at Gud vil sende arbejdere til hvert hjørne af verden i sin ånds kraft.
2. Om at de fortabte i ethvert folk og på ethvert sted må blive draget til Gud ved hans ånd gennem forkyndelsen af evangeliets sandhed og demonstrationen af Kristi kærlighed og magt.
3. Om at Guds herlighed må blive åbenbaret og Kristi navn blive kendt og lovprist på grund af hans folks karakter, gerninger og ord. Vi vil råbe til Gud for vore brødre og søstre, der lider for Kristi navns skyld.
4. Om at Guds rige må komme, at Guds vilje må ske på jorden, som den sker i himlen, i form af retfærdighed, forvalteransvar og omsorg for skaberværket og Guds velsignede fred i vore samfund.

Vi vil fortsætte med at takke, idet vi ser Guds værk blandt folkeslagene og ser

frem til den dag, da denne verdens rige vil blive vor Guds og Kristi rige.

Et klip fra Cape Town erklæringen, s.74

Er syndernes forladelse blevet ligegyldig?

"Moderne mennesker går ud fra, at de kan hjælpe sig selv, og dermed bliver syndernes forladelse temmelig ligegyldig. En afkortet og ligegyldig tale om syndernes forladelse. Det er, hvad der er blevet tilbage af Luthers forståelse af kristendom".

Sådan lyder den kontante dom fra den tidligere rektor for Præstehøjskolen i Løgumkloster Niels Thomsen (NTH). Ovennævnte stod at læse på www.kristendom.dk. På spørgsmålet om, hvilke dele af Martin Luthers tænkning det moderne menneske og Folkekirken har sværest ved at kapere, svarer NTH, at Luthers tale om anger, bod og skriftemål er noget af det sværest tilgængelige. Både for det moderne menneske af 2011 og for den almindelige folkekirkelige gennemsnitssteologi.

Det skyldes, at anger og bod er ganske fremmed for det moderne menneskes selvforståelse. Når det gælder skriftemålet, er grunden, at det er gået ud af brug, selvom Luther gik stærkt ind for det.

Skyld og Guds tilgivelse

For Luther var menneskets mulighed for at gøre bod at angre sine synder og bede Gud om forladelse for dem - og så få syndernes forladelse. Men denne syndsforladelse er altså blevet "afkortet og ligegyldig" ifølge NTH.

Luther derimod forstod sig selv som en synder. "Synd og skyld var et hængedynd, som han hang uhjælpeligt fast i, og som han ikke selv kunne gøre sig fri af. Derfor var det en overvældende glæde for ham at høre, at han var sat fri og havde sine synders forladelse".

"Hverken præster eller folk i almindelighed mener, at de har skyld" hævder NTH: Skyldfølelse kender det moderne menneske godt, men at denne følelse skulle komme af, at man er skyldig, er en fjern tanke. I dag har man lært at "acceptere sig selv" eller "tilgive sig selv", og "så er der ikke meget at bruge Guds tilgivelse til".

NTH fortsætter og siger, at "interessen i syndernes forladelse højest er en ekstra

Vi lever i en åndelig tørketid

forsikring, for skulle der alligevel mangle noget et eller andet sted, så kan man regne med, at det dækkes med syndernes forladelse”.

Syndsforgiveness var ingen banalitet for Luther

I dag er syndsforgiveness en banalitet for de fleste, men det var det ikke for Luther, og det understreger NTH ved at fortælle om kirken i Wittenberg, hvor Luther ofte prædikede. I den gamle sognekirke, hvor Luther har holdt de fleste af sine prædikener, er der på altertavlen malet et billede, hvor man kan se en luthersk præst, der tager to mænd til skrifte.

”Den ene er skildret knælende og ydmyg. Han modtager sine synders forladelse, symboliseret ved at skriftefaderen rører ved ham med en nøgle. Der bliver låst op for ham, så han bliver fri af syndens fængsel. Den anden mand derimod er malet som en fræk laps med klæder i prangende farver... Han er alt andet end ydmyg... Skriftefaderen holder sin nøgle tilbage, og man ser, at hans hænder er bundne. Han er stadig bundet af synden”.

Luther holdt fast ved skriftemålet og ved boden. *”I grunden startede hele reformationen med det spørgsmål. Afladshan-*

delen blev af folket og afladskræmmerne forstået sådan, at man kunne købe sig fri af skærsild og evige straffe. Efter Luthers mening var afladshandlen en måde at mekanisere anger og bod på, så dens alvor forsvandt. Når mennesker ikke vedkendte sig deres skyld og ikke angrede, bliver talen om syndernes forladelse bare en anledning til frækhed”.

Mekanisering af anger

Denne *”mekanisering”* af angeren ser NTH også i dag, hvor moderne danske folkekirkekristne og nutidens præster *”ikke vil høre om synd, skyld og anger. Men så kan man heller ikke forstå den overstrømmende glæde og befrielse, som Luther tog til sig ved tilsigelsen af syndernes forladelse. Vores mekaniske tale om syndernes forladelse er en moderne afladshandel, hvor vi bilder hinanden ind, at vi kan købe syndernes forladelse for kirkeskatten”.*

Selvom NTH næppe vil identificere sig med Budskabets profil, er der ingen tvivl om, at hans beskrivelse af den moderne folkekirke-kristne er korrekt. Der er ikke megen erkendelse af synd og skyld, og derfor bliver forkyndelsen af syndernes forladelse mekanisk. Den bliver forkyndt som noget, vi selvfølgelig har.

Når det gælder den *”konservative”* del af kirken, står det dog noget bedre til. Erkendelsen af synd og skyld er til stede, og glæden over tilgivelsen og frelsen kender vi også til. Alligevel er spørgsmålet, om ikke også vi i erkendelse af vores synd og skyld er langt fra Luthers og Bibelens forståelse, og derfor erfarer vi ikke så stor glæde over syndernes forladelse. NTHs beskrivelse af *”mekanisering”* af angeren, genkendes desværre også hos os.

En klar forkyndelse af synd og nåde

Der er derfor brug for en klar bibelsk forkyndelse af synd, af Guds vrede over synden og tilsigelsen af nåden i Jesus Kristus samt et klart kald til omvendelse og tro på Jesus Kristus. Dette må forkyndes, selvom mange tilhørere måske ikke ønsker dette budskab, men ønsker en mere *”light”* forkyndelse. En regelmæssig brug af skriftemålet er også med til at fastholde vores erkendelse af synd og nåde. Vi lever i en åndelig tørketid, og vi har brug for, at Gud ved Helligånden overbeviser os om vores synd og skyld over for Gud og henviser os til nåden i Kristus, så vi kan erfare glæden over syndernes forladelse.

Missionær Niels Thygesen

AF EBBE KAAS

.....

Fra 1911 og frem til Anden Verdenskrig var Luthersk Missions deltagelse i ydre mission en integreret del af Brødremenighedens arbejde. Brødremenigheden i Christiansfeld havde det administrative ansvar. Luthersk Mission (LM) var nærmest at betragte som en stor missionskreds, der gav penge, forbøn og medleven samt lod missionskaldet lyde.

Niels Thygesen (1903 – 1982) var den første missionær, der fik LM som arbejdsgiver. Det skete i forbindelse med, at LM fik ansvaret for Ulanga-området i Tanzania i 1949.

Opvækst og missionskald

Niels Thygesens hjem beskriver han selv som et åbent hjem, hvor den kristne tro blevet levet ud i hverdagen.

Den store plads, som ydre mission havde i barndomshjemmet, angiver Thygesen selv som medvirkende årsag til, at "der blev tændt en ild fra det høje"¹ i hans hjerte og sind. Breve fra onkel Winther² i Japan var også medvirkende til, at synet for ydre mission levede. "Kaldet gennem hjemmenværende missionærer lød til mig, men jeg skubbede det til side"³

Gennem LMH's forstander Frits Larsen i særdeleshed blev livsbanen lagt. Niels Thygesen blev optaget som elev på Brødremenighedens missionskole i Herrnhut, hvor han i to år studerede teologi. Derefter var han et år på Fairfield ved Manchester og et år på Livingstone College i London m.h.p. uddannelse i tropemedicin.⁴

Han blev ordineret i Brødremenighedens kirke i London juni 1930 af biskop Ward. Et par måneder senere deltog 400 mennesker i udsendelsesfesten i Ballum missionshus.

Første periode

Efter fem ugers rejse fra Sønderjylland til Tanzania og et års sprogundervisning fik Niels Thygesen ansvaret for en missionsstation med 20 udstationer!⁵ Normalt gik der to år, inden en ugift missionær kunne gifte sig, men da Thygesen skulle bestyre en missionsstation, og han ikke havde nogen som helst erfaring med madlavning og husførelse, gav missionsledelsen en dispensation, og Thygesens forlovede gennem seks år, Else Rasmussen, kunne rejse til Tabora for at blive gift.

Else og Niels Thygesen fik ansvaret for missionsstationen i Ipole i Unyamwezi. Den var bygget 1903.⁶ I foråret 1935 var der 93 nadvergæster, og 10 blev døbt i første kvartal⁷, så det vidner om et

Den mest nybrudsorienterede periode i LM's historie

Broder Thygesen kigger, mens der bliver spillet Ipole, Unyamwezi, Tanzania, 1933

fortsat nybrudsarbejde – trods stationen havde været der i over 30 år. Hovedparten af tiden dog uden fast europæisk missionær-bemanding.

Ulanga – det første LM missionsfelt

Det tyske Berliner Missionsselskab byggede i 1912 et hus i Kipingo, men området blev aldrig fast stationeret af missionærer. Først i 1938 blev stationen i Kipingo fast bemandet, men efter bare ét år måtte alle tyske missionærer forlade Tanzania pga. krigen.

Evangeliska Fosterlands Stiftelsen (EFS) fra Sverige havde et missionsarbejde i et område i Tanzania, der grænsede op til Ulanga, men havde ikke missionærer til at begynde et fast arbejde i Ulanga-dalen. EFS bad LM om at sende danskere til Ulanga. Efter et ekstraordinært Delegeretmøde den 15. marts 1949 blev det besluttet at overtage en del af EFS' arbejdsområde, nemlig "Lulangaområdet"⁸: *"Det betyder, at vi foreløbigt overtager det økonomiske ansvar for et missionærpar samt to sygeplejersker, og vi påtager os de omkostninger, der er forbundet med denne*

*udvidelse af arbejdet (møbler, bil, missionsstationer m.m.)"*⁹

Det var en stor og afgørende satsning. LM bliver et selvstændigt missionsselskab med en hjemme administration, som de ansatte missionærer i Ulanga sorterer under. Denne satsning sker samtidigt med, at LM har besluttet at bygge et børnehjem i Tarm, oprette en efterskole i Løgumkloster, udgive ny forenings-sangbog samt udbygge børne- og ungdomsarbejdet. Perioden lige efter Anden Verdenskrig er sammen med 1960-70'erne den mest nybrudsorienterede periode i LM's historie.

Nyt arbejde – nye udfordringer

For Else og Niels Thygesen betød beslutningen, at familien, som havde indstillet sig på at fratræde efter 16 år på missionsmarken, blev kaldet til en opgave i Ulanga-dalen, og Niels Thygesen skulle være leder af dette nye arbejde. Niels Thygesen skrev således i Missionsvennen,¹⁰ at familien i eftersommeren 1946 var kommet til Danmark for at blive: *"Vi troede, at der skulle etableres et hjem for vores tre drenge, og vi følte, at dette var efter Herrens vilje. Men nu rejser vi ud til en ny opgave, som vi er overbevist om, at Herren har lagt hen til os"*.

I 1949 gik tingene meget hurtigt. Efter beslutningen i marts var Else og Niels Thygesen på plads i Kipingo i august, og to ansatte sygeplejersker var også på vej. LM havde i 1949 ansvaret for 16 missionærfamilier. Et større oplysningsarbejde påbegyndes også over for LM's bagland. Et nyt område i Tanzania¹¹ skal læres, og bidragene begyndte at komme ind til landskassen.

Det blev til yderligere ti år i Tanzania, nemlig frem til 1959. Niels Thygesen blev lederen og den samlende skikkelse i opbygningen af et nyt missionsfelt. Han modtog nye missionærer, ordnede sprog-skole, bolig, transport, indkøb af byggematerialer og meget mere. >

Ebbe Kaas, f. 1959

Uddannet lærer 1985

Skoleleder på Brændstrup Kristne Friskole

Medlem af LM's landsstyrelse og prædikant i LM

Broder Thygesen spiller et spil med afrikanske kvinder
Ipole, Unyamwezi, Tanzania, 1933

Oversvømmelse og hjemrejse

I 1954 skrev Niels Thygesen: *"Nu ligger der en ny missionsstation nede i Ulanga-dalen, og vi håber, at den trods termitters ødelæggende arbejde må have en lang levetid"*. Det fik den ikke! Ikke pga. termitter, men pga. floden. I forbindelse med regntiden i december 1958 gik Furuafloeden over sine bredder, og alle missionærer måtte flygte ud af Kipingo til Lugala. Floden skiftede leje og valgte at gå lige tværs igennem missionsstationen. I 1960 var missionsstationen udslettet af vandstrømmene.¹²

I juni 1959 oplyser Missionsvennen, at Else og Niels Thygesen forlader Mahenge i slutningen af juli for derefter at flyve til Danmark: *"Disse venner, hvis navne på en særlig måde blev knyttet til Ulanga, har besluttet at blive hjemme denne gang. Kræfterne slår ikke længere til de anstrengende rejser, og skuffelserne i forbindelse med de store oversvømmelser i Ulangadalen har sikkert stillet krav både til det legemlige og det åndelige"*.¹³

Dengang i 1949 var der cirka 500 kristne. I dag er der 25.000. Dengang var der én afrikansk præst. I dag er der 30. Dengang var der én kirkebygning. I dag er der 110.¹⁴

Artiklen er forkortet af redaktøren og kan læses i sin fulde længde på www.dlm.dk/budskabet

1. Niels Thygesen: *En landsbydreng*, LM's arkiv, 3400 Hillerød, s.6. Ikke udgivne barndomsindringer uden år, men skrevet efter 1977
2. Andrea Hansen - søster til Niels Thygesens mor, Ane Margrethe - var gift med J.M.T. Winther, missionær i Japan. Se artikel i Budskabet nr. 2/2011 af Laurids B. Jakobsen
3. *En Landsbydreng*, s.42
4. *En Landsbydreng*, s.44
5. Niels Thygesen: *I skove, bjerge, dale*, Hillerød 1980, s.25 og Niels Thygesen: *En rejse til Unyamwezi*, Hillerød 1948, s.4
6. *Gaa Ud* – Luthersk Missionsforening og Hedningemissionen, København 1939, s.80
7. Missionsvennen nr. 9/1935, s.103
8. I en artikel i Missionsvennen nr. 2/1950, s.21 skriver Niels Thygesen: "I parentes bemærket, må vi hellere lige fra begyndelsen kalde landsdelen Ulanga i stedet for Lulanga. *Lulanga* er kibena-dialekt og derfor kun lidet kendt, hvorimod det officielle navn er *Ulanga*."
9. Missionsvennen 1949, s.66-67
10. Missionsvennen nr.7/1949, s.104
11. Landet hed Tanganyika og var en engelsk koloni frem til selvstændiggørelsen i 1961. I 1964 blev Tanganyika og øen Zanzibar forenet gennem navnet Tanzania. I artiklen bruges det nutidige navn *Tanzania*
12. Udfordringen, uge 5/2006 og Niels Thygesen, 1954, s.62
13. Missionsvennen nr. 15/1959, s.169
14. Tidl. missionær i Ulanga Bent Houmaa Jørgensen til Udfordringen, uge 5/2006

Den uærlige godsforvalter

AF LEIF BACH KOFOED

.....

”Jesus sagde også til disciplene: ”Der var en rig mand, som havde en godsforvalter; om ham fik han underhånden at vide, at han ødslede hans ejendom bort. Så tilkaldte han forvalteren og spurgte: Hvad er det, jeg hører om dig? Aflæg regnskab for din forvaltning, for du kan ikke længere være forvalter. Men forvalteren spurgte sig selv: Hvad skal jeg gøre, nu da min herre tager min stilling fra mig? Grave har jeg ikke kræfter til, tigge skammer jeg mig ved. Nu ved jeg, hvad jeg vil gøre, for at folk skal tage imod mig i deres huse, når jeg bliver sat fra bestillingen. Han kaldte så sin herres skyldnere til sig én for én og spurgte den første: Hvor meget skylder du min herre? Hundrede ankre olie, svarede han. Forvalteren sagde: Her er dit gældsbevis, sæt dig straks ned og skriv halvtreds! Derefter spurgte han en anden: Og du, hvor meget skylder du? Hundrede tønder hvede, svarede

han. Til ham sagde forvalteren: Her er dit gældsbevis, skriv firs!”

Og Herren roste den uærlige forvalter, fordi han havde handlet klogt. For denne verdens børn handler langt klogere over for deres egne, end lysets børn gør. ”Jeg siger jer: Skaf jer venner ved hjælp af den uærlige mammon, for at de, når den slipper op, kan tage imod jer i de evige boliger. Den, der er tro i det små, er også tro i det store. Den, der er uærlig i det små, er også uærlig i det store. Hvis I altså ikke har været tro med uærlig mammon, hvem vil så betro jer noget, som er af sand værdi? Og hvis I ikke har været tro med andres ejendom, hvem vil så give jer noget at eje selv? Ingen slave kan tjene to herrer. Han vil enten hade den ene og elske den anden eller holde sig til den ene og ringeagte den anden. I kan ikke tjene både Gud og mammon” (Luk 16,1-13).

>

Om lignelser; Hvordan skal man fx forklare en mand, hvordan det er at amme?

Hvad er lignelser?

Fra det almindelige sprog kender vi brugen af lignelser eller sammenligninger. Man skal belyse et eller andet og bruger så en kendt sag som sammenligning. Eller man bruger en sag, som man let kan forestille sig, til belysning af en anden virkelighed, som man ikke kan forstille sig.

"Han har tømmermænd", siger man om ham, der har hovedpine efter en druktur. Og alle kan forestille sig en arbejdsplads, hvor der saves, hamres og bankes. Det er ikke rart at have sådan et værksted inde i hovedet!

Eller: "Han spillede så kraftigt på trommesættet, at det lød som et tordenvejr". Eller: "De sang, så taget var ved at lette".

Visse ting er meget vanskelige at forklare, fordi man selv eller tilhøreren ikke har det fornødne erfaringsgrundlag til at fatte virkeligheden deri. Hvordan skal man fx forklare en mand, hvordan det er at amme? "At amme sit barn er ligesom ..."?

Eller hvordan skal man forklare, hvad kærlighed er? Det kan man næsten ikke, på trods af at de fleste har en ide om, hvad det er. En digter skrev: "Min fars kærlighed er som en hest på en grøn eng!" Måske er det en rigtig god måde at forklare en fars kærlighed på!

Jesus havde det problem, at han skulle forklare, hvad Himmeriget er, for nogle mennesker, som ikke havde erfaring eller begrebsapparat til at fatte det.

Han brugte så lignelser eller sammenligninger, som han digtede til lejligheden. I nogle tilfælde valgte han at bygge historien op, så flere detaljer kunne overføres på den sag, han ville belyse. Det gælder fx lignelsen om de 10 brudejomfruer fra Matt. 25. Jesus er brudgommen, festsalen er Himlen osv. Andre lignelser er opbygget med en enkelt detalje, som er "ligesom". Det gælder i den foreliggende lignelse.

Sammenhæng: farisæerne lytter med

Jesus er på vej til Jerusalem. Han vandrede gennem byer og landsbyer og underviste, hvor han kom frem. Det noteres i kap. 13. Undervisningen sigter først på disciplene; men der er også andre tilhørere. I kap. 14, v.25 nævnes det, at store skarere fulgte ham, og så benytter Jesus lejligheden til at tale til dem.

I kap. 15 taler han til toderne og synderne, som holdt sig til ham; men det fremgår, at hans fortællinger snarere retter sig mod farisæerne og de skriftkloge, som "gav ondt af sig". I den foreliggende tekst er det disciplene, der er de primære modtagere; men farisæerne lytter med, og det er tydeligvis også meningen.

Lukas forklarer i v.14, at de lyttende farisæere er pengeglade, og at de gjorde nar af ham. Det får ham til at vende sig direkte mod dem. De mener, at de nærmest er selvskrevne til at gå ind i Guds Rige, hvilket Jesus bestrider, fordi de stiller sig an som retfærdige uden at være det. De er selvretfærdige, pengeglade, og de har problemer med ægteskab og samliv.

Hvad er pointen?

Pointen i denne historie er, at manden handler klogt i den givne situation. Og det, Jesus vil sige med fortællingen, er, at det er roseværdigt at handle klogt og med omtanke i en given situation.

Godsforvalteren var en fuser, som havde ødslet sin herres ejendom bort. Formentlig ikke det hele; men en del af ejendommen var altså forsvundet, og rigmanden fyrede derfor forvalteren. Forvalteren får dermed et problem, som han vælger at tage alvorligt. Det var han ikke tvunget til. Han kunne have valgt at bilde sig selv ind, at alting ville ordne sig, og at han bare skulle gå i seng og lukke øjnene godt i, og så ville alt være som før, når han vågnede igen.

Leif Bach Kofoed, f. 1944
Læreruddannet 1970
Tidl. lærer på Sædding Efterskole
Prædikant i LM

Det ville være meget dumt, for sådan et problem løser ikke sig selv i løbet af en nat! Og dum var han ikke! Da han spurgte sig selv om, hvad han skulle gøre, fik han faktisk et fornuftigt svar: "Jeg skal skaffe mig venner, som vil tage imod mig i deres huse, når jeg bliver sat fra bestillingen".

Og så fik han det ordnet sådan, at hans herres skyldnere for egen vindings skyld fuskede med deres gældsbeviser, hvorefter ingen af dem turde andet end at hjælpe forvalteren. De var kommet i kløerne på denne slambert og kunne ikke afslå hans krav og ønsker.

Det var umoralsk; men det var klogt! "Ham skal I ligne", vil Jesus sige. "Han så sin situation i øjnene. Det skal I også gøre!"

Dumt at være selvretfærdig

Det er meningen, at denne fortælling skal høres af de selvretfærdige. Altså de selvretfærdige til enhver tid.

Der er mange overraskende virkninger i vores sprog: At være selvretfærdig er nærmest det modsatte af at være retfærdig. At være selvretfærdig er det samme som: "At ville retfærdiggøre sig selv". Det bliver man på ingen måde retfærdig af! Tværtimod!

Det er rigtig, rigtig dumt at stille sig an som retfærdig, når man ikke er det, for "Gud kender jeres hjerter", siger Jesus. Det er lige så dumt, som det ville have været for forvalteren, hvis han bare var gået i seng og håbet på, at alt ville være i orden, når han vågnede igen.

Med udsigt til død og dom

Umiddelbart efter denne lignelse kommer der én, der handler om død og fortabelse. Den antyder mindst to problemer: Det ene er, at vi skal dø. Det andet er, at vi ikke ved, hvornår døden vil indtræffe.

Den rige mand vidste selvfølgelig, at han skulle dø på et eller andet tidspunkt. Han var efter alt at dømmen en fin og nobel mand, som havde omsorg for sin næste. Lazarus fik mad og husly i hans port. I modsætning til så mange andre bekymrede han sig for de fattige. Måske fik det ham til at stille sig an som retfærdig? Måske var det at stille sig an som retfærdig, når han i øvrigt "hver dag levede i fest og pragt"!?

Og så døde han pludselig. Det er rigtig dumt at leve, som om vi ikke skal dø!

Det er rigtig dumt at nøjes med en anstillet retfærdighed, for det holder slet ikke. Der skal meget mere til. Retfærdigheden skal langt overstige de skriftkloges og farisæernes retfærdighed, for ellers kommer man slet ikke ind i Himmeriget, som Jesus siger i Matt 5,20.

Gud eller Mammon

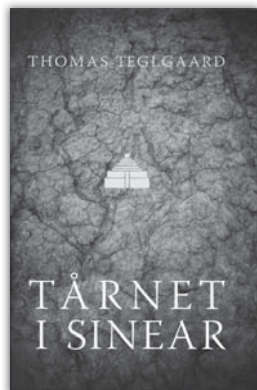
Man kan ikke både tjene Gud og Mammon, siger Jesus. Hvis livets hovedsag er at samle penge og blive rige, så tjener man ikke Gud. For man kan kun have én Gud.

Måske skal vi overveje, om der ikke skal sendes lidt flere penge af sted til missionsarbejdet eller til de fattige. Det er den bedste måde, vi kan afvise Mammon på, når vi lokkes med gods og rigdom.

For det er jo Gud, vi vil tjene!

Modig og storslået bog, hvor Bibelens sandhed bliver taget alvorligt

AF ANDERS BANK LODAHL

Tårnet i Sinear

Thomas Teglgaard
Fokal (Lohse), 2011
736 sider, kr. 349,95

Thomas Teglgaards roman *Tårnet i Sinear* handler om Noas familie i tiden fra syndfloden til Babelstårnet. Vi følger, hvordan de udvalgte, som overlevede syndfloden, langsomt men sikkert bevæger sig over i et nyt oprør mod Gud.

Beskriver forfaldsproces

Det er en af bogens store styrker, at den på én gang umærkeligt og dramatisk

lader fordærvet gå sin gang mellem mennesker, som på den ene side vil tro på Gud og på den anden side er drevet af alt muligt andet, som kærlighed, ambitioner, dovenskab, osv. På den måde bliver de problemstillinger, som tages op, også meget nutidige.

Et af de centrale emner er forholdet mellem hjemmelavet religiøsitet og troen på Guds nåde. Det illustreres ved diskussionen, om man skal bygge et tårn eller ej. Et andet eksempel er, at Noas børn igen og igen prøver at forstå, hvorfor netop de blev reddet fra syndfloden. Det ligner på mange måder de spørgsmål, vi i dag stiller os om frelsens og fortabelsens mulighed.

Vi er behageligt fri for en alvidende fortæller, der kommer med de rigtige forklaringer. Vi slipper også for langtrukne forklaringer om tilstandene før syndfloden. Bogen nøjes med at komme med dunkle hentydninger, som er fuldt tilstrækkelig for at holde historien vedlige. I stedet ser vi forfaldet gennem øjnene af snart den ene og snart den anden af Noas mange efterkommere.

Levende personer og fortælling

Det betyder også, at vi selv skal drage

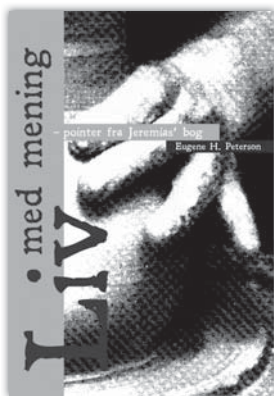
moralen både af den store fortælling om tårnet, men også af de mange små fortællinger mellem personerne. Det er netop en af de fine egenskaber ved bogen, at forfatteren lader de opbyggelige pointer sive ud igennem handlingen. De bliver ikke udtalt med tordenrøst fra oven.

Det betyder dog på ingen måde, at dens budskab er uklart, men en mere dogmatisk læser vil muligvis irritere sig over, at man på den måde ikke kan hænge forfatteren op på en række bestemte holdninger. Det er nok en smagssag, om man bedst kan lide at få skåret tingene ud i pap eller godt kan leve med lidt digterisk frihed.

Den megen brug af samtaler er samtidig romanens svaghed. Pointerne står nemlig i fare for at drukne i sniksnak og hyggeligt ægteskabelige drillerier.

Men det skal ikke fordunkle, at dette er en modig og storslået bog, hvor Bibelens sandhed bliver taget alvorligt på en vedkommende måde. Den giver en troværdig skildring af en menneskeslægt, der både dengang og nu forsøger at følge Guds vilje, men har så svært ved det. Bogens budskab er lige aktuelt umiddelbart efter syndfloden - og nu inden Jesu genkomst.

AF RASMUS B. HOULER

Liv med mening – pointer fra Jeremias' bog

Eugene H. Peterson

Lohse i samarbejde med LogosMedia, 2011
232 sider, kr. 199,95

Det har været en speciel oplevelse at læse denne bog, og jeg er ikke færdig med at bearbejde dens budskab.

Forfatteren tager i hvert kapitel udgangspunkt i en kort tekst fra Jeremias' bog og et citat af filosofisk/teologisk karakter, og så følger en opbyggelig og applicerende udlægning. Man får ikke det store overblik over Jeremias' bog og teologi, men Jeremias præsenteres som

Jeremias præsenteres som en spændende person med et relevant og påtrængende budskab

en spændende person med et relevant og påtrængende budskab – dengang og nu. Jeg har efter at have læst bogen lyst til at læse videre i Jeremias' bog, og det i sig selv er jo værdifuldt!

Jeremias som forbillede

Bogens fokus er at vejlede læseren til at leve "det bedste liv" – at leve livet mest ægte og modent. For Eugene H. Peterson handler det om – i modsætning til den omgivende overfladiske, materialistiske og selvoptagede kultur – at leve hele sit menneskeliv ud fra relationen til Gud. Gud har tanker for og mening med livet til ethvert menneske, og det kan man opleve, når man lever ægte og tæt med Gud.

For forfatteren er Jeremias det store forbillede, der levede ægte, dybt og sandt menneskeligt. Jeg har det nok lidt svært med, at Jeremias i den grad bliver gjort til helt: *"Der er ingen antydning af selvgothed eller selvtilfredshed eller naivitet i Jeremias"* (s.15). Jeremias var jo trods alt en fortabt synder ligesom alle os andre.

Eugene H. Peterson har mange gode ting at sige om livet som menneske sammen med Gud. Bogen udfordrer bl.a. de kristne til ikke at være defensive i forhold til omverdenen: *"Jo større verden vi lever i,*

jo mere udvikler vores liv sig... Vi kan ikke være hele mennesker, hvis vi afskærer os fra de omgivelser, som Gud skabte, og som han virker i. Troens mennesker lever i en meget større virkelighed end mennesker uden tro. 'For således elskede Gud verden'" (s. 204). På den måde er bogen også et kald til en missionerende livsstil.

Skrevet i anden tid og kultur

To ting har undret og irriteret mig. For det første, at det er en gammel amerikansk bog. Hvorfor vælger forlagene i 2011 at oversætte og udgive en amerikansk bog, som oprindeligt er skrevet for 28 år siden? Og endda skrevet af en for mig ukendt presbyteriansk præst med rødder i Pinsekirken?

Det gør bogen mindre vedkommende og troværdig, at den er skrevet ind i en anden tid, kultur og menighedssammenhæng end min. Så når forfatteren fx skriver "I vores kultur..." eller med et generaliserende "vi", så føler jeg mig ikke altid inkluderet.

Forfatteren skriver om Jeremias og hans liv, samtid og budskab, men han sætter det hele tiden i relation til sit eget liv og sin egen samtid. Det er prisværdigt at være så applicerende i bibeludlægningen, men >

Bogen rammer rigtig godt ind i den yngre målgruppes problemstillinger

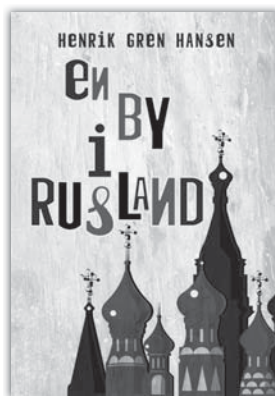
AF MORTEN VIBERT

det er også en svær kunst, og for at det skal lykkes, skal appliceringen jo vække genklang hos læseren. Min oplevelse har været, at det for ofte har ramt lidt ved siden af i denne bog.

For det andet har det lidt pudsige sprog forstyrret mig. Man støder ofte på ord og udtryk, som ellers er på vej ud af almindeligt dansk, fx: *Slåds mønt af charlataner, karrig, memorabilia, frakkeskøder* (s.12-13). Eugene H. Peterson har på engelsk et usædvanligt rigt og varieret sprog. Men det gør ham også yderst vanskelig at oversætte, og jeg vil mene, at oversætteren i højere grad skulle have valgt at forenkle sproget. Er man en dygtig og udholdende læser, kan man dog fornøje sig over en bog med et varieret sprog og stort ordforråd.

Bogen har flot omslag og indbydende udstyr. Noter er samlet bagerst i bogen, så de ikke afbryder læsningen.

Bogen kan særligt anbefales til mennesker, der som Jeremias står med et konkret kald fra Gud, som kræver kamp og udholdenhed.

En by i Rusland

Henrik Gren Hansen

Logosmedia, 2011

184 sider, kr. 199,95

Jeg har læst bogen og er faktisk forunderligt glad. *En by i Rusland* er en roman, som retter sig primært mod en yngre målgruppe, mest dem omkring gymnasiealderen. Bogens hovedperson, Helge, er ude fra set "hellig", men inde i ham kæmper tro og tvivl mod hinanden og skaber uro i en hverdag med venner og skole, hvilket kommer til udtryk på en studietur til Skt. Petersborg.

Bogen udfordrer på nogle punkter en nedarvet kristendom og bringer nogle af livets store spørgsmål frem. Bogen handler om gymnasietiden, som for mange unge fra kristne miljøer er et virvar af tanker og tvivl. Bogen rammer rigtig godt ind i denne yngre målgruppes problemstillinger.

I begyndelsen af romanen blev jeg stillet over for klassiske scenarier fra missionshusene, som man tydeligt kan mærke, at Henrik Gren Hansen også selv har været/er en del af, og jeg sad og grinede lystigt i mig selv. Genkendelsens glæde kan til tider være skræmmende.

I foromtalen står der, at sproget er spændstigt..., og allerede dér var jeg ret klar på at komme i gang med bogen. Jeg må med let klappen i mine hænder give udgiverne ret i, at bogen er skrevet i et sprog, som uden tvivl er mere livligt og relevant end meget andet, man kan finde i litteratur, der er rettet mod unge. Henrik Gren Hansens finurlige sætninger bringer liv ind i historien. Sproget i sig selv skaber spænding.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød
Bladnr. 47700

lm
LUTHERSK MISSION

budskabet